

การศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการ
ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
กรณีศึกษาในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี

โดย

พลตำรวจตรี สิทธิชัย โสกันภัย
รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี” ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา ของ พลตำรวจตรี สิทธิชัย โล่กันภัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษากรณีศึกษาในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี สิทธิชัย โล่กันภัย **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคปัญหาและนำเสนอแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจำนวน ๑๐ คน ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี จำนวน ๕ ท่าน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตำรวจมหาวิทยาลัยรังสิต ๑ ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต ๔ ท่าน โดยออกแบบคำถามการสัมภาษณ์ในลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview questions)

ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เยาวชน นักศึกษา ประกอบกับพฤติกรรมของนักศึกษา เมื่อมีกิจกรรมสังสรรค์ โดยส่วนมากก็จะไปยังสถานประกอบการเหล่านี้ที่มีมักจะออกโปรโมชั่นหรือโฆษณาชักจูง มีการเชิญศิลปินนักร้องมาจัดแสดงเพื่อเชิญชวนให้นักศึกษาเข้าไปใช้บริการ กระตุ้นให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่ และเพิ่มความต้องการในการบริโภค เมื่อมีการบริโภคเพิ่มขึ้นจนเกินขีดจำกัด ทำให้ขาดสติสัมปชัญญะ นำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ทั้งต่อตัวเด็กเยาวชน สังคม และที่น่าเป็นห่วงคือเยาวชนหญิงที่มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้น เมื่อเยาวชนหญิงดื่มแอลกอฮอล์จนมึนเมาขาดสติก็ขาดการระมัดระวังในการดูแลตัวเอง อีกทั้งสถานประกอบการเหล่านี้มีการปล่อยปละละเลยให้ผู้ที่ยอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าไปใช้บริการ จึงได้มีมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาขึ้นมา ช่วยลดปัญหาในด้านอาชญากรรมที่เริ่มต้นจากการเข้าไปใช้บริการได้มากกว่าแต่ก่อน เมื่อไม่มีสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ทำให้ต้องเดินทางไปสังสรรค์ไกลขึ้น ช่วยลดการสังสรรค์ ไม่มีสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรวมถึงลดการเข้าใช้บริการของผู้ใช้บริการที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ อีกทั้ง ผู้ที่พักอาศัยและนักศึกษาที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษารู้สึกปลอดภัยมากขึ้นไม่มีเสียงดังรบกวนต่อการใช้ชีวิตปกติ

Abstract

Title The investigation into enforcement measures against drinking establishments in proximity to educational institutions : A case study of Pathum Thani province

Field Social - Psychology

Name Police Major General Sittichai Lokunpai **Couse** NDC **Class** 62

This study sought to examine the legal measure and enforcement of alcohol beverage control in business that is located near institutions. This research study is to analyze the obstacles and problems and to present the process of using the legal measure and law enforcement about selling alcoholic beverages near school and demonstrate ways to apply the law with those alcoholic drink businesses in the best way possible. The study used Qualitative research and Descriptive research along with In-depth interview. A model for information sharing is presented by ten group of people. Additional to that, the first group was done by two alcoholic business owners that their businesses are located only 2 kilometers from Rangsit University in Pathumthani. The next examiners are a police officer at Rangsit University police office and a police officer at Pak Khlong Rangsit police station. The questions were created in accordance with Semi-structured interview questions. The result of the study found that the intention for business selling alcoholic beverages near school or university because they want to sell the drinks for their specific target, especially, undergraduate. As a result of that, when the students are intoxicated, they lost their control and it causes a lot of problems. Apart from that, the business owners are not followed the law and they always allow juveniles which ages are under 20 years-old entered the pub. To solve that problem, the legal measure and law enforcement about the appropriate distance between alcoholic businesses and schools have been approved.

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรของนักศึกษา วปอ. หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เพื่อนำเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รายงานวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา รวมถึงบทสัมภาษณ์ของผู้บังคับใช้กฎหมายและสถานประกอบการเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการบังคับใช้กฎหมาย โดยผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และศึกษาถึงแนวทางการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเข้าใจจนนำไปสู่การสรุปผลและแนะนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในท้ายที่สุด

ผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อนี้ในการศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นเรื่องที่พนักงานเจ้าหน้าที่มักพบในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมายาวนานระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา รวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้ที่เข้าใช้บริการสถานประกอบการเหล่านี้ส่วนใหญ่คือ กลุ่มเยาวชน นิสิตนักศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย อาทิ การเปิดสถานประกอบการเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดและการให้ผู้ที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าใช้บริการ จึงต้องมีมาตรการในการควบคุมและดูแลดังกล่าว ทั้งนี้ทางผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาในประเด็นนี้หรือในประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นแหล่งข้อมูลในการสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนต่อไป

พลตำรวจตรี

(สิทธิชัย โล่กันภัย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา กรณีศึกษาในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๕ ท่าน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตำรวจมหาวิทยาลัยรังสิต และเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต จังหวัดปทุมธานี ที่อำนวยความสะดวกผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ และความช่วยเหลือในการจัดทำงานวิจัยที่ถูกต้อง จึงทำให้งานวิจัยสถาบันดังกล่าว เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

พลตำรวจตรี

(สิทธิชัย โล่กันภัย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชญาวิทยา	๗
ยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้านความมั่นคง	๑๒
คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘	๑๓
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๑๕
หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการ	๒๔
บทความและผลงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง	๒๘
บทความและผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	๓๕
กรอบแนวคิดวิจัย	๔๔
สรุป	๔๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓	
มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการ	
ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๔๙
อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	๔๙
ผู้ประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา	๕๔
ปัจจัยของการกำหนดใช้มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถาน	
ประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง	
สถานศึกษา	๕๘
สรุป	๕๙
บทที่ ๔	
แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม	๖๑
ด้านสถานที่	๖๑
ด้านสถานประกอบการ	๖๑
ด้านสถานศึกษา	๖๑
ด้านการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย	๖๒
ด้านความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบูรณาการแก้ไขปัญหา	๖๒
สรุป	๖๒
บทที่ ๕	
สรุปผลและข้อเสนอแนะ	๖๔
ข้อเสนอแนะ	๖๕
บรรณานุกรม	๖๘
ภาคผนวก	๗๐
แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย	๗๑
แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ	๗๒
ประวัติผู้วิจัย	๗๓

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

๒ - ๑ กรอบแนวคิดวิจัย

หน้า

๔๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๖๕ วางหลักให้รัฐต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของประเทศ ซึ่งกำหนดไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยุทธศาสตร์ชาตินี้จะเป็นแผนแม่บท ๒๐ ปี ที่มุ่งเน้น การสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์ครอบคลุม ๖ มิติสำคัญในการพัฒนาประเทศ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการป้องกันราชอาณาจักร คือ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

สำหรับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ การสร้างสภาวะแวดล้อมของประเทศที่ปลอดภัย มีเอกราชและอำนาจอธิปไตย มีความสงบเรียบร้อย ในทุก ๆ ระดับของสังคม ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคม ในปัจจุบัน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาสถานบริการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ จัดว่าเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไข และป้องกันมิให้ปัญหาใหม่ เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแม้จะมีกฎหมายต่าง ๆ และมาตรการออกมาเพื่อควบคุม และจัดระเบียบสถานประกอบการธุรกิจ จำหน่ายสุรา เพื่อศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงกับ สถานศึกษาที่มีได้ถูกควบคุมและปฏิบัติตามอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็น การละเมิดพระราชบัญญัติว่าด้วยสถานบริการ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับ อนุญาตหรือนอกเวลาอนุญาต การมั่วสุมของเยาวชน ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนหนึ่ง มักมีที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบัน คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่ง ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการ

ที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการโดยสาระสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ คือ การห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และกำหนดข้อห้ามเพิ่มเติมสำหรับผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ โดยห้ามมิให้ยินยอมหรือปล่อยปะละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ห้ามเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติและห้ามปล่อยปะละเลยให้มีการพุกพาวาจรู วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตนโดยมีกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนสูงสุดถึงขั้นเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดเป็นเวลา ๕ ปี ซึ่งข้อห้ามเหล่านี้ล้วนเป็นกฎหมายที่มีบังคับใช้อยู่ก่อนแล้วซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖, พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑, กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ และ กฎกระทรวงกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้น ดังนั้นคำสั่ง คสช.ดังกล่าวจึงเป็นเสมือนการกำชับการปฏิบัติ และควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีบังคับใช้อยู่ก่อนแล้ว โดยเน้นให้มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กฎกระทรวง รวมถึงระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเกิดจากช่องโหว่ของกฎหมายเองก็ดี ความบกพร่องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเองก็ดี หรือปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบให้การบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาเชิงลึกถึงแง่มุมการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการประเภทดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องอุปสรรค ปัญหาและข้อขัดข้องของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ใกล้กับสถานศึกษา ซึ่งแม้จะมีกฎหมายที่เข้มงวดควบคุม เพื่อพยายามควบคุมการดื่มสุราของนักเรียน นักศึกษา และเพื่อแก้ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น นักศึกษา และเยาวชน แต่งานวิจัยจำนวนมากทั้งที่เกี่ยวกับปัญหาสุรา อาชญาวิทยา การสื่อสารการตลาด และสังคมจิตวิทยา ยังชี้ให้เห็นว่า กฎหมายและข้อห้ามที่กำหนดขึ้นนั้น เป็นเพียงการลดความชุก และความหนาแน่นของสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาเท่านั้น แต่ในเชิงแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค ค่านิยมในสังคมนั้น ชี้ให้เห็นว่า ยังมีปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องในแง่มุมการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่

และยังไม่มีงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการใดที่ศึกษาถึงปัญหาดังกล่าวโดยตรงอย่างจริงจัง ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และมีความตั้งใจที่จะศึกษา วิจัย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
๒. เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคปัญหาและข้อขัดข้องของการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ การวิจัยนี้เน้นการศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมาย เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการที่มีการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อการบริโภค ณ บริเวณสถานประกอบการเท่านั้น

๑.๒ การวิจัยนี้ เน้นศึกษาเฉพาะสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตร จากมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี เท่านั้น

๑.๓ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ประสบการณ์ อุปสรรคและข้อขัดข้องของการบังคับใช้กฎหมายในระดับปฏิบัติการเท่านั้น จะไม่วิเคราะห์เนื้อหาของกฎหมายในระดับนิติบัญญัติ หรือวิเคราะห์เจตนารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังการออกกฎหมายแต่อย่างใด

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี จำนวน ๕ ท่าน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตำรวจมหาวิทยาลัยรังสิต ๒ ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต ๓ ท่าน รวมทั้งหมด ๑๐ ท่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจำนวน ๑๐ ท่าน ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี จำนวน ๕ ท่าน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานตำรวจมหาวิทยาลัยรังสิต ๒ ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต ๓ ท่าน โดยออกแบบคำถามการสัมภาษณ์ในลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview questions)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ใช้กระบวนการในการตีความ โดยการอ่านข้อมูลร้อยแก้วหรือบทถอดเทปอย่างละเอียดถี่ถ้วน (Internal validity) และต้องตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ เช่นหลักทฤษฎี งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (External validity)

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลผ่านรายงานการวิจัย โดยงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่ตกผลึกได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงมาตรการ และรูปแบบของการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาในปัจจุบัน

๒. สามารถระบุอุปสรรค ปัญหา และข้อขัดข้องของการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษา

๓. สามารถกำหนดแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษา

คำจำกัดความ

การบังคับใช้กฎหมาย	หมายถึง	การนำบทบัญญัติทางกฎหมายซึ่งได้ประกาศใช้ และมีผลบังคับใช้แล้ว ณ วันที่กำหนดในราชกิจจานุเบกษา มาใช้ถือปฏิบัติต่อบุคคล สถานที่ หรือเหตุการณ์ ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงการบังคับการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับที่ออกกฎหมายนั้น ๆ ด้วย
สถานบริการ	หมายถึง	<p>สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สถานเต็นท์ รำวง หรือรอกเงย เป็นปกติระบุประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ ๒. สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า ๓. สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า เว้นแต่สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย ตามกฎหมายดังกล่าว หรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องมีลักษณะของสถานที่บริการหรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ด้วย ประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้นด้วยก็ได้

๔. สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย หรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๔.๑ มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอมหรือปล่อยให้พนักงาน นักแสดง หรือพนักงานอื่นใด นั่งกับลูกค้า

๔.๒ มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

๔.๓ มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวทีหรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

๔.๔ มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงสถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่ม อย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการหลังเวลาเที่ยงคืน

สถานศึกษา

หมายถึง

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน วิทยาลัย สถาบันมหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการทำวิจัย วัตถุประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรม คือ การสรุปงานวรรณกรรม ผลงานวิจัย และบทความทางวิชาการที่ผ่านมามาจนถึงงานที่ทันสมัยที่สุดในสาขาที่ศึกษา จากการทบทวนงานที่ผ่านมาและงานปัจจุบัน ทำให้สามารถนำไปสู่การต่อยอดในการพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในอนาคตได้ สำหรับในบทที่ ๒ นี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย อันได้แก่ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติในกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องให้คำนิยามที่ถูกต้องต่อหัวข้อของการวิจัยเพื่อให้การคัดสรรวรรณกรรมเป็นไปอย่างสอดคล้องต้องกัน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชญาวิทยา

งานวิจัยนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้โดยอาศัยทฤษฎีที่ได้รับการอ้างอิงอย่างแพร่หลาย แนวคิดและทฤษฎีส่วนใหญ่ที่ได้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มุ่งศึกษาถึงการอธิบายสาเหตุของการกระทำความผิด การก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร การป้องกันอาชญากรรม รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการลงโทษ การบำบัดพฤติกรรม และผลกระทบต่ออาชญากรรม ตัวอาชญากร และสังคมในภาพรวม โดยวิชาอาชญาวิทยามีลักษณะเป็นสหวิทยาการ กล่าวคือประกอบด้วยองค์ความรู้หลากหลายแขนงที่สามารถใช้อธิบายสาเหตุของอาชญากรรมและแนวทางแก้ไขหรือป้องกันอาชญากรรม เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา ชีววิทยา สถาปัตยกรรม เป็นต้น สำหรับแนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษา มีดังต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory)

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล หรือ Rational Choice Theory ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ซึ่งอธิบายว่า มนุษย์ทุกคนเจตจำนงอิสระ (Free Will) คือ มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดก็ตาม ผ่านกระบวนการคิดและตัดสินใจของตนเอง การก่ออาชญากรรม หรือการกระทำความผิดก็เช่นกัน ล้วนเป็นผลมาจากกระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยผู้กระทำผิดเลือกที่จะก่ออาชญากรรมโดยพิจารณาทั้งปัจจัยส่วนตัวและ

ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ และก่อนที่จะลงมือก่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิดจะมีการประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ โอกาสในการถูกจับกุม, ความรุนแรงของบทลงโทษ, มูลค่าหรือผลตอบแทนจากการกระทำความผิด และความสามารถในการกระทำความผิดนั้น ๆ ดังนั้นตามทฤษฎีนี้ มนุษย์ทุกคนสามารถก่ออาชญากรรมได้หากได้รับโอกาสและอยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสม การแก้ไขปัญหอาชญากรรมที่ยึดหลักทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลมาใช้อธิบายสาเหตุของอาชญากรรม จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นทั้งการตัดโอกาสหรือช่องทางในการกระทำความผิด การเพิ่มบทลงโทษให้หนักขึ้น และการลดคุณค่าของผลตอบแทนที่อาจได้จากการกระทำความผิด

๒. ทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

ทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง คือ ทฤษฎีหนึ่งในกลุ่มแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology) ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล หรือ Rational Choice Theory ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง โดยแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมนั้นเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ในการที่จะคิดตัดสินใจ และกระทำการใด ๆ ด้วยตนเอง และมนุษย์ทุกคนยังมีความสามารถในการใช้เหตุผล ประกอบในการตัดสินใจกระทำการสิ่งใดลงไป โดยผ่านกระบวนการคิดคำนวณและชั่งน้ำหนักผลรางวัลที่จะได้รับหากการกระทำนั้นเป็นผลสำเร็จกับโทษทัณฑ์ หรือผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจตามมาหากถูกจับได้ หรือหากการกระทำนั้น ๆ ไม่เป็นไปอย่างที่ตั้งใจ ดังนั้น หลักของทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้งในการแก้ไขปัญหอาชญากรรม จึงมุ่งเน้นไปที่บทกำหนดโทษให้มีผลการลงโทษที่เพียงพอที่จะข่มขู่ให้ผู้ที่กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวและยับยั้งชั่งใจในการลงมือกระทำความผิด (Bosworth, ๒๕๕๔) ซึ่งองค์ประกอบหลักของโทษที่จะมีผลในการข่มขู่ยับยั้ง ตามแนวคิดของ ซีซาร์ เบคคาเรีย กล่าวคือ จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) การลงโทษต้องการทำด้วยความรวดเร็ว (Speed) ๒) การลงโทษต้องมีความแน่นอน (Certainty) และ ๓) การลงโทษต้องมีความรุนแรงเพียงพอ (Severity) แต่อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับเรื่องนี้ เบคคาเรีย ได้ให้ความเห็นว่า ลงโทษตามทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้งจะเป็นการลงโทษที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคมก็ต่อเมื่อความรุนแรงของโทษมิได้รุนแรงจนเกินไปกว่าความรุนแรงในระดับที่จำเป็น ในการยับยั้งการกระทำความผิดเท่านั้น แต่การลงโทษที่รวดเร็วและแน่นอนจะส่งผลดีที่สุดในการป้องกันการกระทำความผิด

ประเภทของการข่มขู่ยับยั้ง ตามทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง

๒.๑ การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะเจาะจง (Specific Deterrence)

คือ ผลของบทลงโทษที่ก่อให้เกิดผู้กระทำความผิดเกิดการเรียนรู้ และจะไม่กระทำความผิดอีกบทลงโทษดังกล่าวนี้เช่น การทำให้ไร้ความสามารถในการกระทำความผิด (Incapacitation) การกักขัง (Detention) การจำคุก (Incarceration) การประหารชีวิต (Execution)

การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะเจาะจงจะเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม อันจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่อาจกระทำความผิดซ้ำได้อีก และเมื่อพันโทษก็จะเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก (Tilley, ๒๐๑๔)

๒.๒ การข่มขู่ยับยั้งแบบไม่เฉพาะเจาะจง หรือการข่มขู่ยับยั้งแบบใช้โดยทั่วไป (General Deterrence)

คือ การที่ผลของการข่มขู่ยับยั้งเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีใจเป้าหมายในการข่มขู่ยับยั้ง แต่เป็นบุคคลอื่นในสังคมที่รับรู้เห็นหรือทราบถึงกระบวนการลงโทษตั้งแต่การถูกสอบสวน การถูกปรับ การถูกจำคุก การได้ทราบถึงโอกาสที่จะสูญเสียทรัพย์สิน เสียชื่อเสียง หรือเสียอิสรภาพจากการถูกลงโทษเช่นนี้เอง ที่เป็นปัจจัยในการข่มขู่ยับยั้งมิให้บุคคลอื่น ๆ กระทำความผิดเช่นเดียวกันอีก (Tilley, ๒๐๑๔)

๓. ทฤษฎีภาวะสังคมที่ไร้ปทัสฐาน (Anomie Theory)

เอมิล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim) นักอาชญาวิทยาและนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส เป็นผู้นำเสนอแนวคิดทฤษฎีภาวะสังคมที่ไร้ปทัสฐานขึ้น โดยหลักสำคัญของแนวคิดนี้คือ การมองอาชญากรรมเป็นสภาวะปกติของสังคมที่ต้องเกิดขึ้นอยู่เสมอ ไม่เพียงเท่านั้น เดอร์ไคม์ยังมองว่า นอกจากอาชญากรรมเป็นสภาวะปกติของสังคม เป็นปรากฏการณ์ที่สังคมจำเป็นต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว ทฤษฎีของเดอร์ไคม์ยังแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของอาชญากรรม ในบริบทของสังคมที่สำคัญถึง ๒ ประการด้วยกัน ประการแรก อาชญากรรมทำหน้าที่สร้างขอบเขตการรับรู้ทางศีลธรรมของประชากรในสังคม กล่าวคือ แรกเริ่มนั้นมนุษย์ที่เข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมไม่อาจทราบได้ว่าสิ่งใดกระทำได้ สิ่งใดกระทำไม่ได้ สิ่งใดคือสิ่งที่ถูก สิ่งใดคือสิ่งที่ผิด สิ่งใดจึงเรียกว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ หรือบรรทัดฐานของสังคม จนกระทั่งมีการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนนั้น การลงโทษดังกล่าวนี้ จึงเป็นแรงเสริมที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้และเข้าใจว่า กฎระเบียบของสังคมคืออะไร และผลจะเป็นอย่างไรหากมีการฝ่าฝืน และประการที่สอง อาชญากรรมทำให้เกิดการรวมตัวกันของสมาชิกในสังคมที่จะยึดเหนี่ยวกันเพื่อรักษาความถูกต้องและศีลธรรมอันดี ซึ่งเป็นมโนธรรมชั้นสูงของบุคคล โดยเดอร์ไคม์อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมยุคใหม่ ทำให้แรงยึดเหนี่ยวทางสังคมดังกล่าวอ่อนแอลง และล้มเหลวในการทำหน้าที่เป็นกรอบของสังคมนำไปสู่ปัจจัยลบอื่น ๆ อาทิเช่น สงคราม การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ การเคลื่อนย้ายอพยพแรงงาน การเคลื่อนไหวต่อต้านทางสังคม เมื่อความสามารถของสังคมในการจัดการกลไกต่าง ๆ ล้มเหลว ความเห็นแก่ตัวและความโลภของคนในสังคม มีมากเกินไปที่สังคมจะสามารถควบคุมได้ จะทำให้เกิดสภาวะที่เดอร์ไคม์เรียกว่า “อนอมี” (Anomie) หมายถึง สภาวะที่ไร้ปทัสฐาน หรือ สภาวะไร้บรรทัดฐาน (normlessness) ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาสังคม รวมทั้งปัญหาอาชญากรรมตามมา

๔. ทฤษฎีความตึงเครียด (Strain Theory)

ทฤษฎีความตึงเครียด เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงโดย Robert K. Merton มีรากฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีภาวะสังคมที่ไร้ پشتฐาน (Anomie theory) ของ Emile Durkheim ที่ได้กล่าวมาแล้ว Merton ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนากลายเป็นทฤษฎีความตึงเครียด ซึ่งอธิบายว่าโดยทั่วไปแล้ว สมาชิกในทุกสังคมจะถูกกำหนดให้มีเป้าหมายในชีวิตซึ่งเป็นที่ยอมรับจากสังคม เช่น มีฐานะทางการเงินที่ดี มีครอบครัวที่มีความสุข มีบ้าน มีรถยนต์ เป็นต้น แต่การจะบรรลุซึ่งเป้าหมายดังกล่าว จะต้องมีการหรือแนวทางในการไปสู่เป้าหมายนั้นโดยวิธีการที่เป็นที่ยอมรับของสังคมด้วยเช่นกัน จากลักษณะทางสังคมดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความความกดดันในการบรรลุถึงเป้าหมายที่สังคมได้วางไว้ หากเป้าหมายทางสังคมสามารถบรรลุได้ยาก มนุษย์จะหาวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวด้วยวิธีอื่น ๆ ที่เขาเห็นว่าจำเป็น แม้ว่าในบางครั้งวิธีการเหล่านี้ จะมีได้เป็นที่ยอมรับในสังคมก็ตาม และนี่คือสาเหตุของอาชญากรรมตามทฤษฎีของ Merton กล่าวคือ อาชญากรรมเกิดจาก “ความไม่สมดุลระหว่างเป้าหมายของสังคมและวิธีการไปสู่เป้าหมาย” ข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อยมีเงินเดือนไม่เพียงพอแต่ต้องการมีรถยนต์ขับ (เป้าหมาย) จึงใช้วิธีการเก็บเงินส่วยจากสถานบริการบันเทิงเพื่อให้ได้เงินมากพอที่จะซื้อรถยนต์ (วิธีการ) ด้วยการพยายามบรรลุเป้าหมายทางสังคมด้วยวิธีการที่แตกต่างกันนี้เอง Merton สามารถจำแนกพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมออกเป็น ๕ กลุ่มประเภท กล่าวคือ

๔.๑ Conformity ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยอมรับเป้าหมายที่สังคมวางไว้ และยอมรับในแนวทางที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมในการไปสู่เป้าหมายนั้น เช่น หากอยากมีเงินมาก ต้องขยันและประหยัดอดออม อยากรมียศฐาบรรดาศักดิ์ มีความก้าวหน้า ต้องขยันตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและทำผลงาน

๔.๒ Ritualism เป็นกลุ่มที่เลือกที่จะปฏิเสธเป้าหมายของสังคมส่วนมากแต่ยอมรับหรือทำตัวให้สอดคล้องกับแนวทางที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมได้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ยึดติดในวัตถุนิยม ทรัพย์สินเงินทอง ตำแหน่งหน้าที่การงาน

๔.๓ Innovation เป็นกลุ่มที่ยอมรับเป้าหมายหลักของสังคม แต่ปฏิเสธแนวทางที่สังคมยอมรับ กลุ่มนี้จึงจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มในการก่อให้เกิดอาชญากรรม ยกตัวอย่างเช่น อยากรับการบรรจุเป็นข้าราชการประจำแต่เลือกที่จะทุจริตในการสอบ หรือให้สินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งหน้าที่การงานดังกล่าว

๔.๔ Retreatism เป็นกลุ่มที่ปฏิเสธทั้งเป้าหมายและแนวทางที่สังคมยอมรับ เช่น คนเร่ร่อน คนจรจัด หรือฉกฉวย เป็นต้น

๔.๕ Rebellion เป็นกลุ่มที่เข้าใจทั้งเป้าหมายและแนวทางทั่วไปที่สังคมยอมรับ แต่เลือกที่จะไม่ดำเนินตามแนวทางนั้น และจะใช้แนวทางอื่นที่ตนเองเลือกหรือคิดขึ้นเอง ได้แก่ พวกนักปฏิวัติ แนวคิดหัวรุนแรง ผู้ก่อการร้าย ผู้นำลัทธิที่มีความเชื่อสุดโต่ง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับนิเวศวิทยาอาชญากรรม หรือ Ecology of Crime เป็นศัพท์ทางวิชาการที่นำเสนอขึ้นเป็นครั้งแรกโดย คลิฟฟอร์ด ชอว์ (Clifford Shaw) และเฮ็นรี แม็คคีย์ (Henry Mckey) นักสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยชิคาโก สหรัฐอเมริกา โดยทั้งคู่ได้ร่วมกันศึกษาปัญหาการกระทำความผิดของเยาวชนในงานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนกับพื้นที่ชุมชนเมือง (Juvenile Delinquency and Urban areas)” โดยมุ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำความผิดของเยาวชนกับเขตที่พักอาศัยแต่ละเขตในเมืองชิคาโก โดยได้ประยุกต์แนวคิดการแบ่งเขตเมืองชั้นนอก-ชั้นใน ของเออร์เนสต์ เบอร์เจส (Ernest Burgess) และ โรเบิร์ต พาร์ค (Robert E. Park) ซึ่งได้ศึกษาในเรื่องรูปแบบและลักษณะในการเจริญเติบโตของเมืองชิคาโก ที่มีลักษณะขยายวงกว้างออกไปจากจุดศูนย์กลางในลักษณะที่เป็นรัศมีวงกลม และการขยายตัวของชุมชนเมืองดังกล่าว จะทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงบริบทอื่น ๆ ในเขตหรือชุมชนนั้นด้วย จากแนวคิดเรื่องนิเวศวิทยาอาชญากรรมได้แบ่งเขตเมืองออกเป็น ๕ เขต ตามลักษณะของการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ดังนี้

พื้นที่ ๑ คือ ลูป (Loop) หรือ จุดศูนย์กลางการค้าและธุรกิจ (Central Business District: CBD) เป็นโซนที่อยู่ที่ศูนย์กลางหรืออยู่ข้างในสุดของเมือง เขตพื้นที่ส่วนนี้จะมีลักษณะเป็นอาคาร ตึกสูง ออฟฟิศ ศูนย์การค้า ศูนย์รวมความบันเทิง ซึ่งเป็นแหล่งงานขนาดใหญ่ โดยจะไม่มีที่พักอาศัยหรือมีน้อยมาก

พื้นที่ ๒ เรียกว่า เขตพื้นที่เปลี่ยนผ่าน (Transition zone) คือบริเวณรอยต่อของจุดศูนย์กลางการค้าและธุรกิจกับเขตที่พักอาศัยของคนชั้นกลางมักเป็นพื้นที่การค้าและธุรกิจที่สำคัญในอดีตที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน และประชากรที่เคยพักอาศัยอยู่ในเขตนี้เมื่อเริ่มมีฐานะก็เริ่มขยับขยายออกไปนอกเมือง และมีประชากรใหม่หมุนเวียนเข้ามารับช่วงต่อ ทำให้พื้นที่มีลักษณะเสื่อมถอยลงเรื่อย ๆ โดยขบวนการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีมนุษย์นิเวศวิทยา (การบุกรุก การครอบครอง และการรับช่วงต่อ) ซึ่งในท้ายที่สุดมักกลายเป็นถิ่นที่อยู่ของชนชั้นกรรมาชีพที่ต้องทำงานในเมือง ซึ่งรวมทั้งคนต่างด้าว หรือชาวชนบทที่เพิ่งอพยพเข้ามา โดยมีลักษณะเป็นที่พักอาศัยเปียดเสียดอยู่ตามตรอกซอกซอยหรือแทรกอยู่ตามอาคารพาณิชย์ในเมือง

พื้นที่ ๓ คือ ย่านที่พักของชนชั้นทำงาน (Working class zone) ที่ได้อพยพมาจากพื้นที่เปลี่ยนผ่านที่กล่าวมาแล้ว โดยมีลักษณะเป็นที่พักอาศัยทั้งอาคารสูง และที่พักอาศัยแนวราบปะปนกัน รวมถึงมีตลาดหรือพื้นที่ทำการค้าขนาดย่อม

พื้นที่ ๔ คือ พื้นที่พักอาศัยของคนชั้นกลาง (Residential zone) เป็นย่านที่กลุ่มประชากรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น มาจับจองเป็นที่พักอาศัย มักออกห่างจากศูนย์กลางการค้าและธุรกิจ เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงจากความแออัดและความวุ่นวาย

พื้นที่ ๕ คือ เขตชานเมือง (Commuters zone) อยู่ห่างออกจากความเจริญต่าง ๆ และมีความหนาแน่นของประชากรน้อย มักมีอาณาเขตติดต่อกับชนบทหรือเขตพื้นที่นอกชุมชนเมืองที่มักทำการเพาะปลูกกิจกรรม

ซอร์ และ แม็คกี สรุปลผลการศึกษาว่า ชุมชนที่มีอัตราการกระทำความผิดสูงมักจะตั้งอยู่ภายในหรือติดต่อกับเขตศูนย์กลางการค้าและธุรกิจ หรือเขตพื้นที่ ๒ ตามทฤษฎีมนุษยนิเวศวิทยา เนื่องจากมีสถานะเป็นชุมชนเมืองแออัดที่กำลังเปลี่ยนผ่าน มีประชากรแฝงจำนวนมาก เป็นกลุ่มประชากรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และเชื้อชาติของประชากรเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าในแต่ละเขตพื้นที่นั้นย่อมมีการเกิดอาชญากรรมแตกต่างกันไปตามสภาพนิเวศวิทยาของแต่ละชุมชน ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน และสภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่นั้น ๆ เป็นการเฉพาะ

ยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเป็น ๑ ใน ๖ ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ ๒๐ ปี ทั้งนี้ เนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน โดยสาระสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ ประเด็นดังนี้

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ
๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีไม่ภาครัฐ
๔. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการเพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานหรือยังมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารประเทศและยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของปัญหาการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการ

ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษานั้น จัดอยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประเด็นที่ ๒ กล่าวคือ ปัญหาดังกล่าวรวมถึงปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับสถานประกอบการ ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งนี้ เนื่องจากสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๑)

คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นคำสั่งที่กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ โดยในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา มีดังต่อไปนี้

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลย ให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ (๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า ยี่สิบปีบริบูรณ์ (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่ที่มีกฎหมายบัญญัติ (๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกินกว่ากำหนดเวลาที่ที่มีกฎหมายบัญญัติ (๕) ยินยอมหรือปล่อยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป ในสถานที่ของตน ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใด กระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือ สั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาต ให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ ดังกล่าวอีก ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้น ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงาน สรรพสามิต เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุ ใบอนุญาตให้เป็นที่สุด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยให้มีการออกใบอนุญาต

ประกอบกิจการสถานบริการ หรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนด การออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการตามวรรคหกให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไข้ปัญหา การทุจริตประทุติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๕ ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานบริการ หรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายให้นำความในวรรคสองของข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หากพบว่าผู้มีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อย มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคสองด้วย ในกรณีที่ เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานประกอบการ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ข้อ ๗ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการ ที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิด ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการ

หรือตเว้นกระทำการ ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่ว่าหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๘ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองหรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามที่มีกฎหมายบัญญัติความผิดไว้หรือตามคำสั่งนี้

ข้อ ๙ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการกวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบ และลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๑. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

สาระสำคัญ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น มีอยู่ด้วยกันหลายประเด็น ประเด็นแรกที่ควรกล่าวถึงได้แก่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบัญญัติ พ.ร.บ.นี้ขึ้นมา กล่าวคือฝ่ายนิติบัญญัติได้เล็งเห็นถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมหลายปัญหา มีระดับความรุนแรงแตกต่างกัน เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุ อาชญากรรมทั่วไป เช่น ลักเล็กขโมยน้อย ทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาทไปจนถึงอาชญากรรม อุกฉกรรจ์เช่น ฆาตกรรม อาชญากรรมทางเพศ เป็นต้น จึงได้มีความพยายามในการสร้างเครื่องมือในการบังคับใช้กฎหมายขึ้น เพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกมิติ ทั้งด้านการบริโภค การจำหน่าย การโฆษณา โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๆ ๒ ประการ ดังนี้คือ

๑.๑ เพื่อลดปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรโดยรวม และป้องกันการเพิ่มขึ้นของผู้ดื่มแอลกอฮอล์

๑.๒ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม เช่น อุบัติเหตุ ความรุนแรง ปัญหาสุขภาพ และปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นอกจากนี้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังได้ก่อให้เกิด
องค์กรที่รับผิดชอบตามพ.ร.บ.นี้ขึ้น รวม ๔ องค์กร คือ

องค์กรที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ มีนายกรัฐมนตรี
หรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน และการควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษี รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อนำเสนอ
ต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

องค์กรที่ ๒ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ รายละเอียด
เพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้ง
ข้อความและคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า กำหนดช่วงเวลาในการจำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ เป็นต้น นำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย

องค์กรที่ ๓ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร
มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธาน

องค์กรที่ ๔ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นประธาน

**สรุปสาระสำคัญของมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตาม พ.ร.บ.ควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑**

๑. ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก
พร้อมทั้ง ข้อความเตือน ซึ่งทางคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้กำหนดรูปแบบข้อความ
คำเตือน มีทั้งหมด ๕ แบบให้แสดงอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่

- ๑.๑ “สุรา เป็นเหตุก่อมะเร็งได้”
- ๑.๒ “สุรา เป็นเหตุให้เชื้กส์เสื้มได้”
- ๑.๓ “สุรา เป็นเหตุให้พิการและเสื้ชีวิตได้”
- ๑.๔ “สุรา เป็นเหตุทะเลาะวิวาทและอาชญากรรมได้”
- ๑.๕ “สุรา ทำร้ายครอบครัว ทำลายสังคมได้”

ทั้งนี้ หากเป็นประเภทเบียร์หรือไวน์ให้เปลี่ยนคำว่าสุราเป็น เบียร์ หรือ ไวน์ด้วย

๒. ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ วัดหรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
- ๒.๒ สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลและร้านขายยา

- ๒.๓ สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร
- ๒.๔ หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- ๒.๕ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- ๒.๖ สถานีบริการเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการเชื้อเพลิง
- ๒.๗ สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชน

โดยทั่วไป

๒.๘ สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เช่น ในบริเวณสถานีรถไฟ หรือในขบวนรถที่อยู่บนทางรถไฟ ในท่าเรือหรือยานพาหนะโดยสารสาธารณะบนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

๓. ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษา

๔. ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ในห้วงเวลา ๑๑.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. และเวลา ๑๗.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. ยกเว้นการจำหน่ายในอาคารท่าอากาศยานแห่งชาติ และในสถานบริการตามกฎหมาย

๕. ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี บริบูรณ์ บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

๖. ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ โดยใช้เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ การเร่ขาย การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย เช่น การจัดให้มีการชิงโชค หรือสิทธิประโยชน์อื่นแก่ผู้ซื้อเครื่องตีมแอลกอฮอล์

๗. ห้ามมิให้แจก แถม ให้หรือแลกเปลี่ยนเครื่องตีมแอลกอฮอล์ หรือสินค้าอื่น การแจกจ่ายในลักษณะเป็นสินค้าตัวอย่าง สินค้าขนาดทดลอง

๘. ห้ามมิให้โฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจผู้อื่นตีมโดยตรงหรือโดยอ้อม การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทุกประเภท ให้กระทำได้ แต่เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคมโดยไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีมแอลกอฮอล์นั้น

๒. พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖

ความหมายโดยรวมของคำว่า “สถานบริการ” ตาม พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓ คือ สถานที่ที่มีดนตรี มีนักร้อง หรือพนักงานขับร้องเพลงกับลูกค้ำหรือนั่งกับลูกค้ำ หรือยินยอมให้มีการเต้นบริเวณโต๊ะอาหาร

หรือเครื่องดื่มหรือแสดงการเต้น หรือเป็นสถานที่ที่มีการจำหน่ายสุราและมีการแสดงอื่นใด แม้ว่าไม่มีพนักงานมานั่งกับลูกค้าและไม่มีการเล่นบริเวณโต๊ะก็ตาม แต่ถ้าเปิดเกินเวลา ๒๔.๐๐ น. ทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นสถานบริการและในการตั้งสถานบริการจะต้องได้รับการอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔ “ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่” และหากการจัดตั้งสถานบริการนั้นไม่ได้รับอนุญาต หรือใบอนุญาตนั้นถูกพัก หรือดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทตามที่ระบุในใบอนุญาตจะต้องรับโทษตาม พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๖ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ยกเว้นการขายในกรณีดังต่อไปนี้

๑. การขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ

๒. การขายในสถานบริการ ซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการ ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

สรุป กรณีสถานบริการที่ได้รับอนุญาตได้กำหนดเวลาเปิด - ปิด เอาไว้เกินกว่าเวลา ๒๔.๐๐ น. สามารถจำหน่ายสุราในสถานบริการดังกล่าวได้จนกว่าจะถึงเวลาปิดสถานบริการ (ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี)

กรณีสถานที่ที่กฎหมายถือว่าเป็นสถานบริการแล้ว แต่สถานที่นั้นไม่มีใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ย่อมเป็นความผิดตามกฎหมายนี้ อัตราโทษอยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาได้

๓. กฎกระทรวงกำหนดวัน เวลาเปิด ปิดของสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๗

กฎกระทรวงกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้วางหลักไว้ดังต่อไปนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) คือ สถานเต็นท์ รำวง หรือโรงเงี้ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคู่มือบริการ ตัวอย่างเช่น ดิสโก้เธค ให้เปิดทำการได้ ดังนี้

(๑) ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๒.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่เพื่อการอนุญาตหรืองดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ผ่อนผันให้

ข้อ ๒ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๒) คือ สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า เช่น โรงน้ำชา โดยให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๔.๐๐ นาฬิกา และระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน

ข้อ ๓ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๓) คือ สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า ยกเว้น สถานที่นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือได้รับการยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียน เช่น สถานอาบอบนวด ให้เปิดทำการได้ ดังนี้

(๑) ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่เพื่อการอนุญาตหรืองดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ผ่อนผันให้

ข้อ ๔ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) คือสถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีดนตรี การแสดงดนตรี หรืออย่างอื่นเพื่อการบันเทิง มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้กับลูกค้า มีการเต้นหรือให้มีการเต้นหรือจัดให้มีการแสดงเต้น และสุดท้ายการจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ตามที่กฎกระทรวงกำหนด ให้เปิดทำการได้ ดังนี้

(๑) ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันเดียวกัน สำหรับสถานบริการที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือสถานบริการที่ตั้งอยู่ในเขต

ท้องถิ่นต่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดท้องที่เพื่อการอนุญาตหรือ
งดอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ผ่อนผันให้

ข้อ ๕ สถานบริการตามมาตรา ๓ (๕) คือ สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่ม
อย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการ
หลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา โดยให้เปิดทำการได้ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๑.๐๐ นาฬิกา
ของวันรุ่งขึ้น

ข้อ ๖ กำหนดเวลาเปิดทำการตามความในข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕
ถ้าวันรุ่งขึ้นเป็นวันที่ ๑ มกราคม จะเปิดทำการต่อไปจนถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นนั้นก็

ข้อ ๗ สถานบริการที่ตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลใช้บังคับ ให้มีเวลาเปิดทำการตามข้อ ๑ (๑) ข้อ ๒ ข้อ ๓ (๑) ข้อ ๔ (๑) ข้อ ๕
และข้อ ๖ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามประเภทที่ได้รับใบอนุญาต

๔. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๗/๒๕๕๑

ตามที่ พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.
สถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้มีกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความใน พ.ร.บ.ดังกล่าวใช้บังคับแล้วนั้น ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ตามพ.ร.บ.สถานบริการ
พ.ศ. ๒๕๐๘ ไว้ดังนี้

การขออนุญาต

ข้อ ๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล
ส่วนในจังหวัดอื่น ๆ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ตั้งสถานบริการนั้น
เป็นผู้รับคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ตามแบบ สป.๑ โดยเรียกหลักฐานจากผู้ร้องขอ
ให้ครบถ้วน ตามที่กฎกระทรวงกำหนดไว้

ข้อ ๒ เมื่อได้ปฏิบัติตามข้อ ๑ แล้วนั้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอรับใบอนุญาตตามข้อ ๑
เสนอเรื่องราวพร้อมกับความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาสั่งการแล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ เมื่อได้รับคำสั่งอนุญาตให้ตั้งสถานบริการแล้วนั้น ให้ออกใบอนุญาต
ตั้งสถานบริการ ตามแบบ สป.๒ โดยใบอนุญาตหนึ่งฉบับให้ใช้สำหรับพื้นที่การให้บริการหนึ่งประเภท
แล้วส่งเรื่องกลับไปให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้
เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ แล้วแต่กรณี เพื่อแจ้งให้ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการทราบ
เพื่อชำระเงินค่าธรรมเนียมและรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการได้

การขอต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๔ ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้กักการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ส่วนในจังหวัดอื่น ๆ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ตั้งสถานบริการนั้นเป็นผู้รับคำขอต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ตามแบบ สป.๓ พร้อมด้วยหลักฐาน และเอกสาร ตามที่กฎกระทรวงกำหนดไว้

ข้อ ๕ ในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาต ให้ผู้กักการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ส่วนในจังหวัดอื่น ๆ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตให้ถูกต้อง รวมทั้งตรวจสอบว่าสถานบริการนั้นได้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในรอบปีที่ได้รับอนุญาตอยู่ในหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือไม่ แล้วเสนอความเห็นว่าควรอนุญาตหรือไม่ตามลำดับชั้น เพื่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการแล้วแต่กรณี

การไม่อนุญาต

กรณีผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ หรือขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตาม พ.ร.บ.สถานบริการ ฯ หรือมีประวัติการกระทำผิดตามข้อ ๓ ประกาศของกฎกระทรวงอาคารหรือสถานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ไม่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อขออนุญาตให้ตั้งสถานบริการ รวมทั้งในการขอต่ออายุใบอนุญาตถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในรอบปีที่ได้รับอนุญาต รวมกันเป็นระยะเวลาเกิน ๙๐ วัน ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการ หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต โดยแจ้งให้ผู้ขอรับอนุญาตทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งแสดงหลักฐานของตนก่อน แล้วให้แจ้งผู้กักการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อแจ้งการไม่อนุญาตรวมทั้งข้อเท็จจริงในการที่ไม่อนุญาตโดยละเอียด พร้อมแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้ง

การอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๗ ผู้ขออนุญาตได้รับคำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งหรือให้ต่ออายุใบอนุญาต สถานบริการ จะอุทธรณ์คำสั่งโดยตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือจะอุทธรณ์ผ่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ กรณีที่ยื่นอุทธรณ์ผ่านผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รายงานต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือปลัดกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือปลัดกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งเป็นประการใด ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบพร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล

การขอเปลี่ยนผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ

ข้อ ๙ เนื่องจากใบอนุญาตเป็นการอนุญาตเฉพาะตัว ตามพ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มิได้กำหนดไว้ให้ออนใบอนุญาตแก่กันแต่อย่างใด ดังนั้นจึงไม่มีอำนาจที่จะอนุญาตให้เปลี่ยนผู้รับอนุญาตหรือโอนใบอนุญาตให้แก่กันได้

ข้อ ๑๐ การขอเปลี่ยนบุคคลซึ่งเป็นผู้ดำเนินการกิจการแทนนิติบุคคล ให้อยู่ในดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ดำเนินการแทนนิติบุคคลมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๖ และไม่ปรากฏประวัติการกระทำความผิดตามกฎหมายกระทรวง ก็ให้พิจารณาอนุญาตได้แล้ว ให้แก้ไขและหมายเหตุไว้ในใบอนุญาต โดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

การโอนกิจการ

ข้อ ๑๑ การโอนกิจการระหว่างบุคคล รวมทั้งการโอนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล เป็นการโอนสิทธิทรัพย์สินระหว่างกันเท่านั้น ไม่ได้เป็นการโอนใบอนุญาตให้แก่กัน ผู้รับโอนกิจการจะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตใหม่ เว้นแต่ผู้รับอนุญาตได้เสียชีวิต และมีผู้จัดการมรดกหรือทายาทประสงค์จะดำเนินการต่อ เมื่อผู้จัดการมรดกหรือทายาทมีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่ปรากฏความผิดของกฎหมายกำหนด ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งสถานบริการให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาการขออนุญาตให้แก่ผู้ยื่น และสามารถเข้าดำเนินการสถานบริการต่อไปได้ จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งไม่อนุญาตการย้าย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือต่อเติมสถานบริการ

ข้อ ๑๒ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) กรณีผู้รับอนุญาตยื่นคำร้องย้ายสถานบริการแห่งหนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดที่มีพ.ร.ก.กำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ จะย้ายเข้ามาได้เฉพาะในเขตพื้นที่เพื่ออนุญาตให้ตั้งสถานบริการเท่านั้น หากสถานบริการตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีพ.ร.ก.กำหนดเขตพื้นที่เพื่ออนุญาตให้ตั้งสถานบริการทั้งจังหวัด จะอนุญาตให้ย้ายได้เฉพาะกรณีมีเหตุจำเป็นหรือสุจริตเท่านั้น และการย้ายต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

(๒) การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสถานบริการ เช่น เปลี่ยนแปลงภายในหรือภายนอก เปลี่ยนชื่อ หรือขอเปลี่ยนบริเวณที่ตั้งภายในสถานที่เดียวกัน ให้อยู่ในดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าเห็นว่ามิได้เหตุผลจำเป็นก็ให้พิจารณาอนุญาตได้

(๓) การขอต่อเติม ให้กว้างขวางออกไป ให้เป็นดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าสมควรหรือไม่ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงเป็นสำคัญ

(๔) การอนุญาตให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสถานบริการที่มีการขยายหรือเพิ่มพื้นที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ควรอนุญาตให้สถานบริการขยายหรือเพิ่ม เกินกว่า ๑ เท่าของพื้นที่เดิม โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่ขออนุญาตครั้งแรก

ข้อ ๑๓ กรณีใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ และได้ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบว่าหายหรือชำรุด ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานตำรวจนครบาล นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณีทำการสอบสวนและเสนอขอรับอนุมัติจากผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบแทนใบอนุญาต โดยใช้แบบใบอนุญาต และให้ระบุคำว่า “ใบแทน” ด้วยตัวอักษรสีแดง ไว้ด้านบนของใบอนุญาต และให้มีวัน เดือน ปี ที่ออกใบแทนพร้อมลายมือชื่อ กำกับไว้ในใบแทนใบอนุญาตด้วย แล้วส่งคืนผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่แต่ละกรณี เพื่อแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ เพื่อชำระเงินค่าธรรมเนียมและรับใบแทนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการดังกล่าว

การตรวจตราควบคุมสถานบริการ

ข้อ ๑๔ ในกรุงเทพฯ ฯ ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ มีหน้าที่ตรวจตราสอดส่องสถานบริการให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติในการกวาดล้างสถานบริการตามนโยบายการจัดระเบียบสังคม

ข้อ ๑๕ ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ ขอความร่วมมือสถานบริการทุกแห่งให้ติดป้ายประชาสัมพันธ์ มีลักษณะพื้นสีขาว ตัวอักษรสีแดง ขนาดตัวอักษรสูงไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร กว้างไม่น้อยกว่า ๓ เซนติเมตร ไว้บริเวณทางเข้าสถานบริการ

การสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๖ กรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ยินยอมปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมยาเสพติด หรือมีการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน พ.ร.บ.สถานบริการ ฯ หรือกฎกระทรวง ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ รายงานผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

เมื่อกองบัญชาการตำรวจนครบาล หรือจังหวัดได้รับรายงานข้อเท็จจริงแล้วจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อยุติว่า สถานบริการดังกล่าวได้กระทำความผิดจริงหรือไม่

โดยให้แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบ ตามความจำเป็น ถ้าเห็นว่าสถานบริการดังกล่าวกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้แจ้งข้อเท็จจริง อย่างเพียงพอให้ทราบ และให้มีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานของตนได้

ข้อ ๑๗ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะพนักงาน เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่ง พ.ร.บ.สถานบริการ ฯ สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอน ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามข้อเท็จจริงที่มีการฝ่าฝืนตามกฎหมาย หากมีการกระทำความผิด หลายฐานความผิด ให้พิจารณาโทษทุกฐานความผิด โดยลงโทษในฐานความผิดที่หนักสุด

ข้อ ๑๘ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่ง พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต ไปยังผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ เพื่อแจ้งให้ ผู้รับอนุญาตทราบ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่ง ภายใน ๑๕ วัน และตรวจตราสอดส่องไม่ให้ มีการดำเนินกิจการสถานบริการในระหว่างถูกสั่งพักหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งหากพบว่ามี การฝ่าฝืนให้ดำเนินการจับกุมดำเนินคดีทันที

การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๙ การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้หรือเพิกถอน ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ และข้อ ๘ โดยอนุโลมการเลิกกิจการ

ข้อ ๒๐ กรณีผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการประสงค์จะเลิกกิจการของตน ให้แจ้ง ความประสงค์ขอเลิกกิจการพร้อมส่งคืนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการต่อผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ แล้วแต่กรณี ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ รายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบเพื่อจำหน่ายใบอนุญาตออกจากสารบบต่อไป

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การที่จะระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบต่อการบังคับใช้กฎหมายต่อ สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแบ่งมิติของกฎหมาย ที่ใช้บังคับต่อสถานประกอบการดังกล่าว ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๓ กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดตั้ง ซึ่งมี พ.ร.บ.หลักที่เกี่ยวข้องได้แก่ พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

๑. กระบวนการจัดตั้งสถานประกอบการ

กระบวนการนี้เป็นขั้นตอนแรกของการเปิดสถานประกอบการ ซึ่งเป็นกระบวนการแรกของกฎหมายในการคัดกรอง แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านตัวผู้ขออนุญาตและด้านอาคารสถานที่ โดยในส่วนของด้านตัวผู้ขออนุญาตนั้นผู้ที่จะสามารถยื่นคำขอตั้งสถานบริการได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน เพื่อเป็นการคัดกรองเบื้องต้นของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตาม พ.ร.บ. ดังต่อไปนี้

ด้านคุณสมบัติตัวผู้ขออนุญาต

๑. อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
๒. ไม่เป็นผู้ประพฤดิเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรม
๓. ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
๔. ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจของสังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือโรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง
๕. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดว่าด้วยการค้าหญิง และเด็ก

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรับคำขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการนั้นมีหลัก ๆ ๒ หน่วยงาน คือ ผู้ประสงค์จะรับอนุญาตจะต้องยื่นขอ ณ ที่ว่าการอำเภอ (สำหรับในต่างจังหวัด) และสถานีตำรวจนครบาลที่สถานบริการตั้งอยู่ในท้องที่รับผิดชอบ (สำหรับกรุงเทพมหานคร) เมื่อได้รับการพิมพ์มือที่สถานีตำรวจและส่งไปตรวจสอบประวัติการต้องโทษแล้ว หากเป็นการขออนุญาตในปีแรกก็ต้องรอจนได้รับการอนุญาตเป็นที่เรียบร้อย จึงจะสามารถเปิดดำเนินกิจการได้ แต่หากเป็นการขออนุญาตในปีต่อ ๆ ไป เมื่อได้รับหนังสือจากที่ว่าการอำเภอส่งถึงสถานีตำรวจให้ทำการพิมพ์มือตรวจสอบประวัติแล้ว ก็ให้อนุโลมเปิดสถานบริการต่อไปได้ แม้ใบอนุญาต ๆ ยังไม่ได้รับการอนุญาต ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการนั้น ไม่ว่าจะอนุญาต ณ วันที่ใดก็ตาม จะมีอายุถึงแค่สิ้นปีนั้น ๆ เท่านั้น ใบอนุญาตจะระบุนายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับใบอนุญาต สถานที่ ขนาดพื้นที่ และเวลาเปิด - ปิดของสถานบริการนั้น ๆ

ด้านที่ตั้ง และด้านอาคารสถานที่

๑. อาคารต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมอาคาร และมีใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารจากผู้ซึ่งประกอบอาชีพวิศวกรควบคุม หรือสถาปนิกควบคุม
๒. สถานที่ต้องไม่ตั้งอยู่ใกล้วัด ศาสนสถาน โรงเรียน โรงพยาบาล หอพัก ย่านชุมชนที่พักอาศัยของประชาชน ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อสถานที่ดังกล่าว

๓. ต้องอยู่ในพื้นที่เพื่อการอนุญาตตั้งสถานบริการ หรือ ตั้งอยู่ในโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม

นอกจากลักษณะของอาคาร และสถานที่ตั้งของสถานประกอบการแล้ว ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการยังต้องจัดสถานที่ให้ตรงตามหลักเกณฑ์ปลีกย่อย ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนี้

๑. มีแนวเขตของสถานบริการที่ชัดเจน
๒. มีห้องสุขาเพียงพอสำหรับบริการลูกค้า โดยแยกห้องสุขาชายและหญิงออกจากกัน
๓. มีการรักษาความสะอาดเรียบร้อยเป็นอย่างดี
๔. ใช้โคมไฟให้มีแสงสว่างเพียงพอที่จะมองเห็นและจำหน้ากันได้ ในระยะไม่น้อยกว่า

๑.๕๐ เมตร

๕. สถานบริการที่มีห้องบริการเฉพาะ ต้องมีหมายเลขเป็นตัวเลขอารบิกสีขาวยาวขนาดสูง อย่างน้อย ๕ เซนติเมตร ติดที่หน้าประตูห้องบริการทุกห้องเรียงตามลำดับ ถ้าประตูเข้า - ออกมีบานปิดทึบแสงให้มีช่องสี่เหลี่ยมโปร่งแสง สามารถมองเข้าไปเห็นภายในห้องขนาด ๕X๒๐ เซนติเมตรขึ้นไป ที่บานประตูเหนือพื้นห้อง ๑.๗๐ เมตรและสามารถเปิดเข้าไปตรวจสอบได้ตลอดเวลา

๖. ติดใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการไว้ในที่เปิดเผยและสังเกตเห็นได้ชัดเจน บริเวณทางเข้าสถานบริการ

๗. ในสถานบริการที่จัดให้มีดนตรีหรือการแสดงอื่นใด ต้องมีวัสดุที่สามารถป้องกันเสียงและความสั่นสะเทือน โดยความดังของเสียง ต้องไม่เกิน ๙๑ เดซิเบล

๘. สถานบริการต้องใช้ป้ายชื่อให้ตรงกับชื่อในใบอนุญาตทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และต้องติดป้ายชื่อสถานบริการให้อยู่ในจุดที่เห็นได้ชัดเจน

(กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙)

๒. มาตรการการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมสถานบริการนั้น ตาม พ.ร.บ.สถานบริการ ฯ ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายไว้แล้ว ดังนี้

ในการตรวจตราควบคุมสถานบริการ ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๗/๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ผู้กำกับหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ มีหน้าที่ในการตรวจตราสถานบริการในท้องที่ที่ตนเองรับผิดชอบให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และให้กวดขันตามนโยบายจัดระเบียบสังคม ดังนี้

๑. ตรวจสอบตรา กวดขันสถานบริการว่าได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

๒. กวดขันไม่ให้มีผู้อายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งไม่ได้ทำงานในนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

๓. มิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในสถานบริการ

๔. ไม่ให้มีการแสดงลามกอนาจาร หรือการแสดงที่ไม่เหมาะสมในสถานบริการ

๕. ให้สถานบริการดำเนินการอย่างถูกต้องตามประเภทที่ขออนุญาต และให้เปิด - ปิดตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

๖. ควบคุมไม่ให้มีการนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

ถ้าปรากฏว่าสถานบริการใดฝ่าฝืนกฎหมายและนโยบายการจ้ดระเบียบสังคมให้จับกุมดำเนินคดีทุกราย แล้วรายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการต่อไป

และสถานบริการต่าง ๆ จะต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการติดป้ายประชาสัมพันธ์ ที่มีลักษณะพื้นสีขาว ตัวอักษรสีแดง ขนาดตัวอักษรสูงไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร กว้างไม่น้อยกว่า ๓ เซนติเมตร ไว้บริเวณทางเข้าสถานบริการ ตัวอย่างเช่น

๑. สถานที่แห่งนี้เป็นสถานบริการตามมาตรา ๓ (....) เปิดทำการตั้งแต่เวลา..... ถึง.....นาฬิกา

๒. ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

๓. ผู้ที่จะเข้าไปในสถานบริการจะต้องแสดงเอกสารราชการซึ่งมีภาพถ่ายและระบุอายุของตนเองก่อนเข้า

๔. การนำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่นมาแสดงเพื่อเข้าไปในสถานบริการมีความผิดตามกฎหมาย

๕. ห้ามนำยาเสพติดเข้าไปในสถานบริการโดยเด็ดขาด

๖. ห้ามนำอาวุธเข้าไปในสถานบริการโดยเด็ดขาด ยกเว้น เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบและนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

และในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ดังนี้

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการดำเนินการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนยินยอมปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมยาเสพติด หรือมีการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือกฎกระทรวงที่ออกตาม พ.ร.บ.ดังกล่าว ให้ผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่รายงานผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

เมื่อกองบัญชาการตำรวจนครบาล หรือจังหวัดได้รับรายงานข้อเท็จจริงแล้ว จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อยุติว่า สถานบริการดังกล่าวได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ โดยให้แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการทราบตามความจำเป็น ถ้าเห็นว่าสถานบริการดังกล่าวกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายให้แจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอให้ทราบ และให้มีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานของตนได้

และมอบอำนาจให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่ง พ.ร.บ.สถานบริการ ฯ สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามข้อเท็จจริงที่มีการฝ่าฝืนตามกฎหมาย หากมีการกระทำความผิดหลายฐานความผิดให้พิจารณาโทษทุกฐานความผิด โดยลงโทษในฐานความผิดที่หนักสุด

แล้วหลังจากที่พิจารณาลงความเห็นแล้ว ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต ไปยังผู้กำกับการหรือสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจนครบาล ในจังหวัดอื่นให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่เพื่อแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์คำสั่ง ภายใน ๑๕ วัน และตรวจตราสอดส่องไม่ให้มีการดำเนินการสถานบริการในระหว่างถูกสั่งพักหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งหากพบว่ามีการฝ่าฝืนให้ดำเนินการจับกุมดำเนินคดีทันที

บทความและผลงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาคาเร็กซ์ใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนค่อนข้างจำกัด จากการค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่า มีผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการภายในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมเมาแล้วขับ และปัญหาสังคมอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยในบริบทของประเทศไทย ที่มีขอบเขต

เนื้อหาสาระ และวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้ และมีผลการวิจัยน่าสนใจดังต่อไปนี้

๑. ความสัมพันธ์ของการเสพสุรากับอาชญากรรม : The Relationship between Alcohol and Crime.

สุนนทิพย์ จิตสว่าง (๒๕๕๓) อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำงานวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการตัดสินใจประกอบอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย รวมถึงศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากการดื่มสุราเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดย คุณสุนนทิพย์เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากผู้ต้องขังที่กระทำความผิดและถูกตัดสินให้จำคุกในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จากเรือนจำในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ๖ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๘๘๐ คน

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ในวัยรุ่นเพศชายอายุไม่เกิน ๒๕ ปี แอลกอฮอล์มีส่วนสำคัญอย่างมากในการเป็นสาเหตุหลักในการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย โดยกลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ ๕๘.๘) ยอมรับว่า ได้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะกระทำความผิด โดยเครื่องดื่มที่ดื่มส่วนมากเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาถูก และสามารถหาซื้อได้ทั่วไปตามร้านสะดวกซื้อ สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันดับ ๑ ที่มีการดื่มก่อนลงมือกระทำความผิด ได้แก่เครื่องดื่มประเภทเบียร์ไทย รองลงมาเป็นเหล้าขาว และลงมือกระทำความผิดหลังจากดื่มเครื่องดื่มดังกล่าวไม่เกิน ๕ ชม. โดยลงมือกระทำความผิดโดยใช้อาวุธมีด และปืน สำหรับสถานที่ก่อเหตุพบว่าส่วนมาก (ร้อยละ ๔๗.๖) จะลงมือกระทำความผิด ณ สถานที่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือบริเวณใกล้เคียง และลงมือกระทำต่อเหยื่อที่ไม่รู้จักมาก่อนหรือรู้จักไม่สนิทมากเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๗.๔) สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. ควรประชาสัมพันธ์ให้คนไทยได้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒. รัฐบาลควรมีการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น โดยการทำให้การเข้าถึงสุราเป็นเรื่องยาก ไม่ว่าจะเป็นการมาตรการด้านภาษีที่ส่งผลให้สุรามีราคาแพงขึ้น การจำกัดสถานที่ในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีความสะดวกในการหยิบจับซื้อหาได้ยากขึ้น และให้มีการลงโทษกวดขันสถานประกอบการที่ลักลอบจำหน่ายสุราเกินเวลาหรือจำหน่ายสุราให้แก่เยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะอย่างจริงจัง

๓. ให้มีมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้มงวดขึ้น ในช่วงเทศกาล และปรับเปลี่ยนมุมมองของประชาชนเรื่องการสังสรรค์ โดยให้เลิกมองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของเทศกาล

๔. ให้มีการควบคุมโฆษณา สื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งภาพ เสียง เนื้อหาสาระให้มีการเพิ่มโทษและคำเตือนลงในสื่อต่าง ๆ ด้วย หากจำเป็นต้องมีการนำเสนอเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๕. สนับสนุนส่งเสริมสถาบันครอบครัว ในฐานะสถาบันหลักในการป้องกันเยาวชน มิให้เข้าไปข้องเกี่ยวเสพสุราหรือสารเสพติดประเภทอื่น ๆ สอนให้เยาวชนรู้จักเลือกคบเพื่อนที่นำพาไปกระทำแต่เรื่องที่ดี คบเพื่อนที่ดี ไม่พากันไปในทางที่มีขอบ โดยเฉพาะการพากันไปดื่มสุรา อันเป็นบ่อเกิดของอบายมุขทั้งหลายทั้งปวง

๖. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นหูเป็นตา สร้างชุมชนและสมาชิกชุมชน ที่เข้มแข็งไม่ตกเป็นทาสน้ำเมา

๗. กำหนดบทลงโทษที่หนักขึ้นสำหรับผู้กระทำผิดที่อยู่ในอาการเมาสุรา หรือ ได้ดื่มสุราก่อน หรือขณะกระทำความผิด

๘. การบำบัดผู้เสพสุรา หรือติดสุราเรื้อรังอย่างจริงจัง หากเป็นเยาวชนควรให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดด้วย

๒. การเฝ้าระวังพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย : A surveillance of drinking behaviors and other health-risk behaviours among high school students in Thailand.

สาวิตรี อัจฉนาศ์กรชัย, อโนชา หมึกทอง และ ฌนอมศรี อินทนนท์ (๒๕๕๑) โดยการสนับสนุนของเครือข่ายการวิจัยข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการเฝ้าระวัง วางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนไทยได้อย่างทันที่ รศ.ดร.พญ.สาวิตรี ได้เริ่มเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑,๓ และ ๕ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปี ๒ ของโรงเรียนสายอาชีพศึกษาจากโรงเรียนทั่วทุกเขตการศึกษา ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ จำนวน ๒๐๑ โรงเรียน (สายสามัญ ๑๑๘ แห่ง และสายอาชีพศึกษา ๘๓ แห่ง) รวมจำนวนประชากรตัวอย่างถึง ๕๐,๐๓๓ คน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงร้อยละ ๓๙.๘ และ ๒๔.๕ เคยดื่มสุรามาแล้วในชีวิต อายุเฉลี่ยที่นักเรียนเริ่มดื่มสุราเป็นครั้งแรก ประมาณ ๑๓ ปี ในผู้ชาย และ ๑๔ ปี ในผู้หญิง ในจำนวนนักเรียนที่ดื่มในปัจจุบัน (๓๐ วันที่ผ่านมา) ส่วนใหญ่จะดื่มเพียง ๑ - ๒ ครั้งเท่านั้น และดื่มเพียง ๑ - ๒ หน่วยต่อครั้ง นักเรียนชั้นโตกว่ามีแนวโน้มที่จะดื่มหนักและดื่มจนเมาบ่อยครั้งกว่า โดยนักเรียนชายมีอัตราการดื่มมากกว่านักเรียนหญิงในทุก ๆ ระดับชั้น

ในด้านพฤติกรรมเสี่ยงจากการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรอบปีหนึ่งที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนที่ดื่มสุรา หรือเคยดื่มสุรามีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่านักเรียนที่ไม่เคยดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนชายร้อยละ ๑๙.๔ และนักเรียนหญิงร้อยละ ๗.๘ เคยขับขี่ยานพาหนะขณะดื่มสุรา นักเรียนชาย ร้อยละ ๓๑.๔ เคยมีประสบการณ์ชกต่อยและทะเลาะวิวาท เนื่องจากการดื่มสุราของตนเอง ในขณะที่นักเรียนหญิงที่มีประสบการณ์ดังกล่าว เนื่องจากการดื่มสุรา คิดเป็นเพียงร้อยละ ๑๕.๗ ในจำนวนนี้พบว่านักเรียนชายและหญิงน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ เคยพกพาอาวุธมีด ปืน หรืออาวุธโดยสภาพอื่น ๆ ไปเพื่อการทะเลาะวิวาทหรือชกต่อยตบตีกับผู้อื่น ประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากการดื่มสุราได้แก่ เมาค้าง ถูกตำหนิ ทำของหาย มีปัญหากับครู หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น จากผลการวิจัยดังกล่าวเสนอแนวทางแก้ไขหลัก ๆ ๒ ประการ ได้แก่

๑. ลดพฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนวัยรุ่นตั้งแต่ชั้นมัธยม โดยรณรงค์ให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องโอกาสในการก่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เสี่ยงต่อสุขภาพ และร่างกายของผู้ดื่มเอง เช่น การขับขี่ยานพาหนะขณะเมาสุรา การทะเลาะวิวาท การล้วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

๒. ปรับลดทัศนคติเชิงบวกต่อการดื่มสุรา ที่มองว่าเป็นเรื่องโก้ และดูเป็นผู้ใหญ่

๓. การศึกษาผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อบุคคลรอบข้างผู้ดื่มในประเทศไทย (ระยะที่ ๑) The Harm to Others from Drinking in Thailand : A WHO/Thai Health International Collaborative Research Project.

อรรถัย วลีวงศ์, จินตนา จันทร์โคตรแก้ว, สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และ ทักษพล ธรรมรังสี (๒๕๕๘) โดยได้รับการสนับสนุนทุนในการวิจัยจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากแอลกอฮอล์ที่น่าสนใจงานหนึ่ง เนื่องจากมีความแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ในประเทศไทย ที่ผู้วิจัยมักมุ่งศึกษาถึงผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อตัวผู้ดื่ม แต่งานวิจัยของคุณอรรถัย และคณะนี้ ได้ให้ความสนใจผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลที่สาม นอกเหนือจากตัวผู้ดื่มเอง ซึ่งมักมีลักษณะตามรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดื่มกับผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่น กรณีผู้ดื่มเป็นสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน เพื่อนร่วมงาน หรือคนแปลกหน้า ผลกระทบมีหลากหลาย

ระดับครอบครัวตั้งแต่ความรุนแรงในระดับต่ำ เช่น การรู้สึกรำคาญใจ จนถึงผลกระทบที่รุนแรงมาก เช่น การถูกทำร้ายร่างกายหรือเสียชีวิต เป็นต้น

สำหรับวิธีการศึกษาเชิงสำรวจในกลุ่มประชากร ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากจำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด ๑,๖๙๕ คน พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่หรือกว่าร้อยละ ๘๒ ระบุว่า เคยได้รับผลกระทบจากการตีมีแอลกอฮอล์ของผู้อื่นไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โดยรู้สึกว่าคุณได้รับการรบกวนทางด้านอารมณ์และจิตใจ รองลงมาคือ รู้สึกหวาดกลัว หรือไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในสถานที่สาธารณะเพราะการตีมีของคนแปลกหน้า (ร้อยละ ๓๘.๓) ในขณะที่บางส่วนยอมรับว่าเคยถูกคนที่ตีมีแอลกอฮอล์พูดจาหยาบคายใส่ (ร้อยละ ๒๙.๓) และบางส่วนยอมรับว่าเคยถูกปล้ำ หรือทำร้ายร่างกายโดยผู้ที่อยู่ในอาการเมาสุรา (ร้อยละ ๗.๑) นอกจากนี้ ยังพบว่า มีประชากรตัวอย่างอีกเล็กน้อยที่มีประสบการณ์ทรัพย์สินต่าง ๆ ของตน เคยได้รับความเสียหายเพราะการตีมีแอลกอฮอล์คนอื่น (ร้อยละ ๕.๑) ส่วนผลกระทบด้านการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เคยถูกบังคับข่มขืน หรือ กัดขี้นทางเพศ คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๐.๘

ในส่วนของแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะจากงานวิจัย เสนอว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องมีมาตรการทั้งในระดับชุมชนและสังคมเข้ามาจัดการ โดยให้เตรียมความพร้อมและความเพียงพอของบริการให้ความช่วยเหลือที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพื่อรองรับประชากรผู้ได้รับผลกระทบที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากสังคมอย่างทันทั่วถึง นอกจากนี้ควรต้องมีหน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม กฎหมายและยุติธรรมเข้ามา ร่วมกันดูแลและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบด้วย ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความครอบคลุมการเข้าถึงบริการและคุณภาพบริการเป็นสำคัญ ทั้งนี้ สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอีกส่วนหนึ่งนั่นคือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลกระทบที่เกี่ยวกับแอลกอฮอล์จากหน่วยงานบริการต่าง ๆ เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์และติดตามปัญหาได้อย่างตรงจุด อย่างไรก็ตาม งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงสังคมมนุษยวิทยา จึงมิได้นำเสนอแนวทางแก้ไขในบริบทของตัวผู้ตีมีแอลกอฮอล์ สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ในการกระทำความผิด หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ซึ่งควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

๔. การจัดการความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ : Knowledge Management of the Prevention and Suppression of Crimes Relating to Entertainment Spots.

ปิยะพร ตันณีกุล และ อภิวิชญ์ ภัทรกุล (๒๕๖๐) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ผ่านมากองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. ได้สนับสนุนทุนในการวิจัยให้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จัหวัดนครปฐม และ พ.ต.อ.อภิวิชญ์ ภัทรกุล รองผู้บังคับการกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตำแหน่งในขณะนั้น) เพื่อทำการวิจัยและศึกษาปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการทุกประเภทในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการรวมถึงผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณโดยรอบสถานบริการ ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเพื่อนำเสนอวิธีการและแนวทางที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำความรู้และข้อมูลการวิจัยด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก ข้าราชการตำรวจระดับผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบในงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการจากสถานีตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล ๑ - ๙ รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบังคับการปราบปราม เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้นำชุมชนที่มีสถานบริการตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก เจ้าของสถานบริการ และผู้มาใช้บริการ รวมจำนวน ๓๙ คน และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อร่วมตอบคำถามการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สถานบริการในเขตกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งเพาะเชื้ออาชญากรรมประเภทอื่น ๆ อยู่เสมอ โดยอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑. การค้าประเวณี ๒. การพนัน ๓. ยาเสพติด และ ๔. การละเมิดกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมสถานบริการ เช่น การเปิดสถานบริการโดยมิได้รับอนุญาต การเปิดสถานบริการเกินเวลา การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ให้บริการที่ยังมีอายุไม่ถึง ๒๐ ปีบริบูรณ์ สำหรับความผิดที่เกิดจากผู้ใช้บริการสถานบริการที่มักเกิดขึ้นในสถานบริการ สามารถจำแนกได้ ๔ ประเภทเช่นกัน ได้แก่ ๑. การทะเลาะวิวาทของผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่พบว่ามีสาเหตุมาจากความมึนเมา การเดินในที่จำกัดจนเกิดการกระทบกระทั่ง และการแย่งชิงเพศตรงข้ามคนเดียวกัน ๒. การลักทรัพย์ ๓. การใช้ยาเสพติด ๔. ความผิดทางเพศ เช่น การกระทำอนาจาร สำหรับอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ๑. การขี้ขี้ยานพาหนะในขณะที่มึนเมา ๒. การส่งเสียงดังหรือการก่อความเดือดร้อนรำคาญ และ ๓. ปัญหาการจราจรแออัดคับคั่งในช่วงเวลาทำการของสถานบริการ

ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคข้อขัดข้องในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ ได้ระบุปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไว้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านข้อกฎหมายที่ไม่ครอบคลุม และทันสมัยพอ ส่งผลให้มีการทำธุรกิจแอบแฝงโดยหลีกเลี่ยงการจดทะเบียนสถานบริการ เช่น ร้านข้าวต้มไต้รุ่งบางประเภท เกสต์เฮาส์

ลานเปียร์ชั่วคราว หรือร้านอาหารทั่วไปบางประเภทที่มีการเปิดเพลงให้ลูกค้าเพลิดเพลิน nderรับประทาน และมีบริการอื่น ๆ ที่ล่อแหลม เป็นต้น

๒. ปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษที่ไม่สมเหตุสมผล เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการจำหน่ายสุรา การจำหน่ายสุราเกินเวลา ผู้ประกอบการมักอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการหลีกเลี่ยงกฎหมาย เนื่องจากอัตราโทษในการจำหน่ายสุราเกินเวลาในกรณีที่มีใบอนุญาต มีอัตราโทษสูงกว่า ความผิดฐานจากการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งการจำหน่ายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตไม่ว่าจะจำหน่ายเวลาใด จะมีโทษเพียงแค่เปรียบเทียบปรับ สถานบริการส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการไม่ขอใบอนุญาตสถานบริการแทน

๓. ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ เนื่องจากความลับ รั่วไหล เช่น การออกสุ่มตรวจปัสสาวะและการตรวจอาวุธ ผู้ประกอบการในท้องที่ มักทราบล่วงหน้าว่าจะมีการเข้าสุ่มตรวจจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการออกตรวจของพื้นที่นั้น จึงไม่ค่อยพบสิ่งผิดกฎหมาย แต่หากเป็นการเข้าตรวจค้นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจากนอกพื้นที่กลับพบการกระทำความผิดจำนวนมาก

๔. ปัญหาด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และการบริหารจัดการ

๕. ปัญหาด้านการใช้สิทธิพลของเจ้าของสถานบริการ

๖. ปัญหาด้านความไม่เหมาะสม หรือล้าหลังของการจัดระเบียบโดยแบ่งเขตโซนนิ่ง ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดเขตโซนนิ่งที่เหมาะสมและไม่เป็นการรบกวนการอยู่อาศัยของประชาชน ที่อยู่มาก่อนมีการกำหนดเขตโซนนิ่ง และควรกำหนดระยะห่างของสถานบริการให้ตั้งห่างจากวัด และโรงเรียน อย่างชัดเจนก่อนที่จะกำหนดเขตโซนนิ่ง

สำหรับแนวทางแก้ไขที่ได้จากงานวิจัยนี้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการไว้ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐควรริบเร่งดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติ สถานบริการ ฯ ที่ใช้อยู่ปัจจุบันเสียใหม่ โดยเฉพาะในเรื่องของค่านิยมควรมีการจัดโซนนิ่งให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และจำกัดการใช้นโยบายเกี่ยวกับการขายแอลกอฮอล์ เพราะ แอลกอฮอล์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมได้

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ควรเพิ่มกำลังพล และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการป้องกันและปราบปราม

๓. ข้อเสนอแนะทั่วไป สถานบริการต้องทำการขอตรวจบัตรประจำตัว ของผู้ใช้บริการการอย่างเข้มงวด และควรมีการฝึกฝนพนักงานของสถานบริการด้านการป้องกันภัยใน ด้านต่าง ๆ ทั้งพนักงานทั่วไป และพนักงานที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย

บทความและผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่าผลงานวิจัยเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะสถานประกอบการที่มีที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษานั้น มีอยู่ค่อนข้างจำกัด แต่อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยจากต่างประเทศจำนวนมากพอสมควรที่สามารถนำมาทบทวน พอเรียบเรียงได้ดังนี้ (ด้วยข้อจำกัดด้านภาษางานวิจัยต่างประเทศทั้งหมด จึงเป็นงานวิจัยจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก)

๑. Raising the bar : preventing aggression in and around bars, clubs and pubs.

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะนักวิจัยชาวออสเตรเลีย ๒ ท่าน ได้แก่ เกรแฮม และโฮเมล (Graham and Homel, ๒๐๐๘) ได้ร่วมกันวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันเหตุรุนแรงในบริเวณผับบาร์ ร้านอาหาร และ สถานบันเทิงประเภทเปิดให้มีการเดิน โดยได้สรุปเหตุผลของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในบริเวณผับบาร์ ร้านอาหาร และสถานบันเทิงประเภทต่าง ๆ กันว่า เกิดจากฤทธิ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงบรรยากาศในสถานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากบริบทสังคมทั่วไปในเวลากลางวัน การสร้างโอกาสในการพบปะผู้คนแปลกหน้า การกระตุ้นอารมณ์ในเชิงชู้สาว นอกจากนี้ยังได้กล่าวอีกว่า เหตุวุ่นวาย หรือการกระทบกระทั่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานที่ดังกล่าวถือเป็นเรื่อง “เหตุวุ่นวายตามปกติ” (Normal Troubles) แต่อย่างไรก็ตาม เกรแฮมและโฮเมล ได้สรุปในตอนท้ายว่า เหตุความวุ่นวายในระดับปกติเหล่านี้ สามารถยกระดับเป็นเหตุความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินในภายหลังได้ (Graham and Homel, ๒๐๐๘)

สาเหตุของการเกิดความวุ่นวายในสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่สามารถนำไปสู่ความรุนแรง ๔ ประการ ดังนี้

๑. Time-out function เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า สถานบริการที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากไม่ใช่เพราะรสชาติของแอลกอฮอล์ แต่เพราะสถานจำหน่ายแอลกอฮอล์ทุก ๆ แห่ง ล้วนแล้วแต่เป็นสถานที่ที่ให้ความบันเทิงในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเต้นรำ เกมสหรือการละเล่น การพบปะเพศตรงข้ามในสภาพแวดล้อมที่เข้าถึงได้ง่ายกว่าปกติและการสังสรรค์รื่นเริง โดยสรุปแล้วสถานบริการที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้มาใช้บริการได้เพลิดเพลิน ปลดปล่อยอารมณ์ และทำในสิ่งที่สนุกสนาน ตื่นเต้น และบ่อยครั้งเพื่อลืมความรับผิดชอบทั้งภาระทางบ้าน และหน้าที่การงาน (Time-out Function of Drinking Establishments) เหตุผลเหล่านี้กระตุ้นให้ผู้มาใช้บริการมีแนวโน้ม

ที่จะกระทำสิ่งที่พวกเขาจะไม่ทำในเวลาปกติ และมีแนวโน้มที่จะไม่รู้สึกรับผิดชอบหรือผลกระทบที่อาจส่งผลในภายหลัง

๒. Drinking นอกจากบรรยากาศของสถานที่ที่เอื้ออำนวยให้ผู้ให้บริการกระทำในสิ่งที่ไม่คาดคิดแล้ว ผู้ใช้บริการสถานบริการมักจะถูกกระตุ้นด้วยฤทธิ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

๓. Socializing โดยส่วนมากสถานบริการที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดว่าเป็นสถานที่ที่เปิดกว้างต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้า (Open Social Spaces) กล่าวคือ ผู้ใช้บริการทุกคนสามารถทักทายทำความรู้จักกันได้โดยเสรี และด้วยลักษณะเฉพาะนี้เองที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง การโต้เถียง และการทะเลาะวิวาทได้ง่าย

๔. Male-dominated Environment แม้ว่าปัจจุบันการเจริญเติบโตของสถานบริการที่มุ่งเน้นกลุ่มลูกค้าเพศหญิงจะเริ่มเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่เพศชายยังเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่ใช้บริการสถานบริการที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังมีงานวิจัยจำนวนมาก ที่สนับสนุนว่าหากไม่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ แล้ว กลุ่มประชากรที่มีแนวโน้มก่อพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงมากที่สุดคือ กลุ่มเพศชายวัยหนุ่ม

แนวทางแก้ไขจากงานวิจัย

๑. เกรแฮม และ โฮเมล อ้างถึงทฤษฎีกิจวัตรประจำวันหรือ Routine Activity โดย Cohen และ Felson โดยได้กล่าวถึงงานวิจัยของ Felson ที่มุ่งเน้นบทบาทของทฤษฎี Routine Activity ในการลดอาชญากรรม โดยให้ความสำคัญกับการปรากฏตัวของผู้ควบคุมดูแลที่ใกล้ชิดที่สุด (Intimate Handler) ในบริบทของการป้องกันเหตุทะเลาะวิวาทในสถานบริการ ได้แก่ บุคคลใดก็ตามที่รู้จักมักคุ้นกับผู้มีแนวโน้มจะก่อเหตุ ผู้วิจัยยังให้สรุปเพิ่มเติมอีกว่าการเพิ่มจำนวนพนักงานที่ทั้งได้รับมอบหมายให้ดูแลความเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยโดยตรง และพนักงานบริการทั่วไปเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันและยับยั้งปัญหาการใช้ความรุนแรงในสถานบริการ

๒. ใช้แนวทางการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ หรือ Situational Crime Prevention เข้ามาแก้ไขสิ่งที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง โดยเน้นการป้องกันตามสถานการณ์ของความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริง ที่ละส่วน ๆ เช่น การเปลี่ยนขวดภาชนะ หรือแก้วที่ใช้ในร้านมาเป็นแบบไม่แตก หรือไม่มีคม การปรับเพิ่มความสว่างของแสงไฟ และลดจังหวะและความดังของดนตรีลงเมื่อใกล้ถึงเวลาปิดร้าน การออกแบบทางเดินไปห้องน้ำให้กว้างขึ้นและให้มีสิ่งกีดขวางน้อยลง เป็นต้น

๓. ส่งเสริมให้มีการออกกฎระเบียบ และบังคับใช้กฎหมายด้านใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการ หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ให้อยู่ในระดับ “ปกติ” (Normal Trouble) ได้ (Graham and Homel, ๒๐๐๘)

๒. The prediction and prevention of violence in pubs and clubs.

โฮเมล และ คลาร์ค (Homel and Clark, ๑๙๙๔) ได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการกว่า ๓๖ แห่งในเมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ใช้เวลาเก็บข้อมูลสถานที่ละ ๒ ชั่วโมง เพื่อค้นหาสาเหตุของความรุนแรงในสถานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยงานวิจัยนี้ โฮเมล และ คลาร์ค มิได้มุ่งเน้นไปที่ตัวเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่เน้นไปที่สาเหตุด้านการบริหารจัดการ และวิธีปฏิบัติของพนักงาน

จากการศึกษาสังเกต และจดบันทึก พบว่ามีการกระทบกระทั่งเกิดขึ้น ๑๐๒ ครั้ง ในจำนวนนี้ เป็นการใช้อำนาจทำร้ายร่างกาย ๒๙ ครั้ง (คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔) ส่วนที่เหลือเป็นการมีปากเสียงกันระหว่างผู้ใช้บริการที่อยู่ในอาคารมินิมา สำหรับแนวทางการแก้ไขจากงานวิจัยนี้ Homel และ Clark เสนอว่า ควรเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่อยู่ในอาคารมินิมา ผลักดันให้มีกฎหมาย ข้อบังคับที่ออกโดยส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการบริหารจัดการของสถานบริการ และปรับปรุงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงในสถานบริการให้มีระดับยิ่งขึ้น ไม่ส่อไปในทางยั่วหรือปลุกอารมณ์ รวมถึงส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมพนักงานบริการ พนักงานรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ที่ถูกต้องในการควบคุมฝูงชน และการคลี่คลายเหตุปะทะที่มีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้นเสียเอง (Homel and Clark, ๑๙๙๔)

๓. They fight because we let them : Applying a situational crime prevention model to barroom violence.

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เกรแฮม เกรแฮม (Graham, ๒๐๐๙) นักวิจัยชาวแคนาดา ได้เผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักการ และแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ เพื่อป้องกันเหตุรุนแรงในสถานบริการ โดยในงานวิจัยดังกล่าว เกรแฮมได้ออกแบบโมเดลสำหรับใช้ในการอธิบายองค์ประกอบของเหตุทะเลาะวิวาทกันในสถานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งโมเดลดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑. The presence of willing and unwilling participants หมายความว่ารวมถึงทั้งบุคคลที่เข้าร่วมต่อสู้โดยสมัครใจและบุคคลที่เข้าร่วมในการต่อสู้โดยไม่สมัครใจ

๒. Guardians, Handlers and Place Managers ในส่วนของ Guardian ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่ในการปกป้องเหยื่อโดยตรง เช่น กลุ่มเพื่อนที่มาด้วยกัน แฟนหนุ่ม หรือผู้ปกครองของเหยื่อ เป็นต้น Handlers ในที่นี้หมายถึงผู้ที่สามารถโน้มน้าว หรือขัดขวางผู้ที่กระทำความผิดได้ ตัวอย่างเช่นแฟนสาวของผู้ที่จะก่อเหตุ กลุ่มเพื่อนผู้พยายามก่อเหตุที่ยังมีสติอยู่ และสุดท้าย

Place Managers ได้แก่ พนักงานของร้าน ทั้งที่มีหน้าที่โดยตรงเช่นพนักงานรักษาความปลอดภัย และที่อยู่เหตุการณ์เช่นคนทำความสะอาดห้องน้ำ พนักงานเสิร์ฟ บาร์เทนเดอร์ เป็นต้น

๓. Environmental Deterrents ได้แก่ สิ่งใดก็ตามในสถานบริการที่ช่วยป้องกันหรือยับยั้งมิให้มีการก่อเหตุ เช่น ป้ายประกาศนโยบายของทางร้านที่แสดงถึงความเอาใจจริงเอาใจ ในการปฏิบัติตามกฎหมายต่อผู้ละเมิดกฎ แสงสว่างที่เหมาะสม การที่พนักงานหมั่นเดินเก็บขวดหรือแก้วที่ตีหมดแล้ว

๔. Environmental Precipitators ได้แก่ สิ่งใดก็ตามในสถานบริการ ที่ส่งเสริมหรือช่วยทำให้เกิดเหตุรุนแรง เช่น สถานที่ที่คับแคบเบียดเสียด ทางเดินที่แคบและมืด คิวในร้าน กิจกรรมที่มีลักษณะที่ก่อให้เกิดภาวะการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นการเล่นพูล การพนัน หรือแม้กระทั่ง การต่อคิวซื้อเครื่องดื่ม

๕. The Effects of Alcohol นอกจากแอลกอฮอล์จะทำให้ผู้ดื่มมีอาการก้าวร้าว กล้า และขาดสติแล้ว ยังทำให้สมรรถภาพในการตัดสินใจลดลง และขาดความยับยั้งชั่งใจอีกด้วย

๖. Aggression from the social interactionist perspective กล่าวคือ ความก้าวร้าวและความรุนแรง ไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมของผู้ก่อเหตุเพียงผู้เดียว แต่เป็นเสมือนผลลัพธ์ของกระบวนการตอบสนองทางสังคม เช่นการโต้เถียงด้วยคำพูด และการยกระดับไปสู่การใช้กำลัง รวมถึงและการดึงเอาบุคคลที่สามเข้ามาร่วมในการต่อสู้

๔. Hot spot for violence: The environment of pubs and clubs.

Homel และ Tomsen (๑๙๙๓) ได้เก็บข้อมูลเหตุทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้นผับ และไนต์คลับ ในกรุงซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยมีสมมติฐานว่า สภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านสถานที่ของสถานบริการจำหน่ายเครื่องดื่มเหล่านั้น ส่งผลโดยตรงต่อแนวโน้ม การเกิดเหตุทำร้ายร่างกายและความรุนแรงประเภทอื่น ๆ ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลด้วยการ สังเกตการณ์พบว่า ในห้วงระยะเวลาของการเก็บข้อมูล เกิดเหตุทำร้ายร่างกายขึ้น ๓๒ ครั้ง เป็นการ ใช้กำลังให้เกิดอันตรายแก่กายของผู้อื่น และยังมีผลลึกลับกระชากซึ่งผู้วิจัยไม่นำมานับรวมว่า เป็นการทำร้ายร่างกายอีก ๙ ครั้งด้วยกัน และในจำนวน ๓๒ ครั้งที่มีการบันทึกไว้มีถึง ๔ ครั้งด้วยกัน ที่เหตุทำร้ายร่างกายมีลักษณะเป็นการตะลุมบอนกันหลายฝ่ายสิ่งที่เป็นประเด็นที่น่าสังเกต จากงานวิจัยนี้มี ๒ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. เหตุทำร้ายร่างกายโดยส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมิได้เป็นการสมัครใจเข้าร่วมต่อสู้ อย่างเท่าเทียมกันทั้งสองฝ่ายแต่เป็นการที่ฝ่ายผู้ก่อเหตุเจตนาเข้าไปก่อเหตุกับเหยื่อก่อน โดยไม่ทัน ระวังตัว

๒. เหลื่อที่ถูกเลือกโดยส่วนมากจะมีจำนวนน้อยกว่า รูปร่างเล็กกว่า หรือ อยู่ในอาการมีนเมาสุรา ควบคุมสติสัมปชัญญะได้น้อยกว่าฝ่ายผู้ก่อเหตุ

อนึ่ง จากการสังเกตการณ์และจดบันทึก Tomsen และ Homel ได้สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดเหตุรุนแรงในสถานบริการไว้ ๔ ปัจจัย ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านลูกค้า (Patron) โดยส่วนใหญ่ผู้มาใช้บริการที่มีแนวโน้มจะมีส่วนกับเหตุรุนแรงได้แก่ ชายหนุ่ม วัยทำงาน ส่วนความแตกต่างด้านฐานะทางสังคม และอายุเฉลี่ย กลับมิได้ส่งผลต่อความถี่ในการเกิดเหตุรุนแรงในแต่ละจุดอย่างมีนัยสำคัญเท่าใดนัก สิ่งส่งผลต่อแนวโน้มการเกิดเหตุรุนแรงอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ เพศ ผู้วิจัยสรุปว่า การรวมกลุ่มของเพศชายจำนวนมากก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอริ และการแข่งขันในเรื่องชู้สาว อย่างไรก็ตามลูกค้าเพศชายที่มาใช้บริการโดยลำพัง หรือมากับแฟนสาวเพียงคนเดียว มักไม่ก่อเหตุรุนแรง แต่ถึงกระนั้น ยังมีอาจสรุปได้ว่าการปรากฏตัวของลูกค้าเพศหญิง จะช่วยลดโอกาสเกิดเหตุรุนแรง บ่อยครั้งที่ลูกค้าเพศหญิงวางเฉยต่อเหตุรุนแรงตรงหน้า หรือแม้กระทั่งมองเหตุรุนแรงที่กำลังเกิดขึ้นเป็นเรื่องสนุกสนาน

๒. บรรยากาศ (Atmosphere) แม้ว่าผู้วิจัย จะไม่สามารถบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างความสวยงาม หรุหร่า และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการตกแต่งสถานบริการกับแนวโน้มการเกิดเหตุรุนแรง แต่การที่สถานที่มีการตกแต่งและปรับปรุงให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย บ่งบอกถึงการบริหารจัดการของพนักงานและผู้ประกอบการที่ดี ปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานบริการอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ “ความรู้สึกสบาย” และ “ความน่าเบื่อ” ผู้วิจัยยกตัวอย่างขึ้นกล่าวว่า สถานบริการที่ให้ความสบายแก่ผู้มาใช้บริการไม่จำเป็นต้องได้รับการตกแต่งที่สวยงาม หรุหร่า หากแต่ต้องมีพื้นที่เพียงพอ และมีการระบายอากาศที่ดี ส่วนปัจจัยเรื่องความน่าเบื่อของบรรยากาศนั้น ผู้วิจัยพบว่า สถานบริการที่สามารถสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินให้แก่ผู้ใช้บริการอย่างเต็มที่ จะทำให้ผู้มาใช้บริการมีแนวโน้มที่จะก่อเหตุรุนแรงน้อยลง และจะทนต่อบรรยากาศที่แออัดได้มากขึ้น

๓. ปัจจัยด้านวิธีการดื่ม (Drinking pattern) เป็นที่แน่ชัดว่า การเมาสุร่าย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ หนึ่งในนั้นได้แก่การกระทบกระทั่งและความรุนแรงในสถานบริการ ปัจจัยที่กระตุ้นให้ผู้ใช้บริการดื่มเครื่องดื่มจนมีอาการเมา ได้แก่ การลดราคาเครื่องดื่มในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ (Happy Hour) การเก็บค่าเช่าสถานบริการในอัตราที่สูงขึ้นกว่าปกติ เนื่องจากมีคอนเสิร์ต การที่คริวปิดก่อนเวลาอันเหมาะสม และการจําหน่ายอาหารหลังเวลาที่กำหนด ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการพฤติกรรมการดื่มและการเมาสุราทั้งสิ้น

๔. พนักงานรักษาความปลอดภัย (Doormen) พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรง บ่อยครั้งที่พนักงานแสดงกิริยาก้าวร้าว หรือทำร้ายร่างกาย

ผู้ให้บริการเสียเองหลังจากที่พาดำผู้ให้บริการออกมาภายนอกสถานบริการแล้ว ส่วนมากมีความเข้าใจที่ผิดว่า เหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นภายนอกสถานบริการมิใช่ความรับผิดชอบของตนเอง หรือเข้าใจว่าการที่ตนได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นการให้สิทธิ์ในการทำร้ายผู้อื่นได้ การเลือกใช้นักงานผู้หญิง และการฝึกอบรมพนักงานจึงมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด

๕. The impact of small changes in bar closing hours on violence: Norwegian experience from ๑๘ cities.

Rossow และ Norstrom (๒๐๑๑) นักวิจัยชาวนอร์เวย์ ได้ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปรับเปลี่ยนเวลาในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลต่ออัตราการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทจากเมืองใหญ่ ๑๘ เมือง ในประเทศนอร์เวย์ ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนเทศบัญญัติหรือระเบียบซึ่งออกโดยเทศบาลของแต่ละเมืองเกี่ยวกับระยะเวลาอนุญาตให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ทั้งขยายเวลาเพิ่มขึ้น และจำกัดเวลาลง) โดยตั้งสมมติฐานว่า เวลาตามกฎหมายที่บังคับให้สถานบริการเลิกจำหน่ายแอลกอฮอล์ ในช่วงระหว่างเวลา ๐๑.๐๐ น. และเวลา ๐๓.๐๐ น. นั้น จะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของสถิติการเกิดเหตุรุนแรงตามรายงานของสถานีตำรวจแห่งเมืองนั้น ๆ ตั้งแต่ช่วงเวลา ๐๑.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๕.๐๐ น. ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทุก ๆ ๑ ชั่วโมงของการขยายระยะเวลาอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้มีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องชีวิตร่างกายในช่วงกลางดึกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๖

๖. Close only counts in alcohol and violence : Controlling violence near late-night alcohol establishments using a routine activities approach.

Burgason, Drawve, Brown and Eassey (๒๐๑๗) นักวิจัยชาวอเมริกัน ได้เผยแพร่ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา โดยงานวิจัยดังกล่าวได้ศึกษาเก็บข้อมูลสถานประกอบการในเมือง Little Rock รัฐอาร์คันซอ สหรัฐอเมริกา เฉพาะที่เปิดให้บริการถึงเวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา ว่าการเปิดสถานบริการจนถึงเวลาเกือบรุ่งสางเช่นนี้ จะส่งผลต่อแนวโน้มการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทและความรุนแรงในสถานประกอบการหรือบริเวณโดยรอบหรือไม่ โดยใช้วิธีการเก็บสถิติและข้อมูลการรายงานการทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกาย จากสถานีตำรวจเมือง Little Rock แล้วนำมาเปรียบเทียบในช่วงก่อน และหลัง การผ่านข้อบังคับอนุญาตให้สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางประเภทเปิดให้บริการถึงเวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา โดยผลการวิจัยพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่รัฐเริ่มประกาศใช้กฎข้อบังคับให้สถานประกอบการทุกรูปแบบปิดบริการในเวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา มีสถิติการเกิดความรุนแรงและอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตร่างกายลดน้อยลงจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นปีที่สถานประกอบการประเภท Class B หรือ private night

club ยังสามารถเปิดให้บริการได้ถึงเวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๒% ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีการบังคับใช้กฎข้อบังคับซึ่งบังคับให้สถานประกอบการประเภท Class B จะต้องมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างน้อย ๒ คน ที่ผ่านการฝึกอบรมและได้รับการรับรองจากรัฐ อาศัยขอในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในช่วงเวลาหลังปิดบริการ ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สถิติการเกิดความรุนแรงและอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตร่างกายลดน้อยลงจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ อีก ๒๓% เบอร์กาสันและคณะ สรุปผลการวิจัยว่า ระยะเวลาในการเปิดให้บริการที่ยาวนานขึ้น ส่งผลต่ออัตราแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมรุนแรงและการทะเลาะวิวาทในขณะที่มีการเพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยปฏิบัติหน้าที่หลังจากเวลาปิดให้บริการเป็นสิ่งยับยั้งและป้องกันการเกิดอาชญากรรมรุนแรงและการทะเลาะวิวาทในบริเวณสถานประกอบการได้เป็นอย่างดี

๗. Do Changes in Bar Opening Hours Influence Violence in the Night? Evidence from ๑๓ Bavarian Towns.

งานวิจัยล่าสุดเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง เพิ่มหรือลด เวลาเปิด - ปิดสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ผ่านมานี้เอง โดย Tesch and Hohendorf (๒๐๑๘) สองนักวิจัยชาวเยอรมัน ซึ่งได้เลือกใช้การเก็บข้อมูลแบบกึ่งการทดลอง (Quasi-experimental Research) จากสถานประกอบการในแคว้นบาวาเรียน (Bavaria) ของเยอรมนี ร่วมกับข้อมูลสถิติการเกิดคดีทำร้ายร่างกาย และความรุนแรงรูปแบบต่าง ๆ ในห้วงเวลา ๐๒.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๖.๐๐ น. จาก สถานีตำรวจในช่วง ๑๒ ปีย้อนหลัง

Tesch and Hohendorf (๒๐๑๘) อ้างถึงทฤษฎีหลักที่พวกเขายกขึ้นมาสนับสนุนงานวิจัยนี้ จำนวนทั้งสิ้น ๒ ทฤษฎี อันได้แก่ ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention : SCP) และทฤษฎีการมีอยู่ (Availability Theory) ผลการวิจัยกลับพบว่า การให้เสรีภาพในการเปิดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินเวลา มิได้ส่งผลต่ออัตราการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย และการใช้ความรุนแรงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผลการวิจัยแตกออกเป็นสองกรณี ได้แก่ กรณีแรก เมื่อพิจารณาสถานประกอบการเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตที่มีอาชญากรรมโดยภาพรวมต่ำ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นไปตามทฤษฎีการมีอยู่ นั่นคือ เมื่อมีการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดน้อยลง (โดยการจำกัดเวลาเปิดปิดสถานประกอบการ) จะทำให้อาชญากรรมและความรุนแรงในเวลากลางคืนลดลง และกรณีที่สอง คือเมื่อพิจารณาเฉพาะสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมตลอดวันสูงอยู่แล้ว พบว่าการจำกัดระยะเวลาเปิดสถานบริการให้สั้นลงกลับนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมต่อชีวิตร่างกายและการใช้ความรุนแรงในห้วงเวลา ๐๒.๐๐ น. เป็นต้นไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ในเรื่องของ “การลดความยั่วยุ” (Reduction of Provocation) เพราะการที่สถานบริการมีเวลา

เปิด - ปิดที่ยืดหยุ่นทำให้ลดโอกาสการกระจุกตัวของผู้เมาสุราในเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก ๆ อันเป็นการลดความยั่วยุ และการกระทบกระทั่งที่ได้ผลตามทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์

๘. Policing the Night-Time Economy.(The Police and Crime Committee : PCC)

งานวิจัยชิ้นนี้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการตำรวจและอาชญากรรม โดยตีพิมพ์ในปี ค.ศ. ๒๐๑๖ ซึ่งขณะนั้นมี โจน แมคคาร์ทนี (Joanne McCartney) เป็นประธานคณะกรรมการ โดยงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบและผลดีของการผ่านร่างกฎหมายอนุญาตให้ธุรกิจบางประเภท เปิดบริการ ๒๔ ชั่วโมง ในกรุงลอนดอน ในแง่มุมเกี่ยวกับอาชญากรรมและความรุนแรงที่เกิดจากแอลกอฮอล์

ในปี ค.ศ. ๑๙๘๐ กรุงลอนดอน ได้ผ่านร่างกฎหมายอนุญาตให้ธุรกิจบางประเภท เปิดบริการ ๒๔ ชั่วโมง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจการแก้ไขปัญหาการว่างงาน พร้อมทั้งเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวและสนับสนุนให้ลอนดอนเป็นมหานคร ๒๔ ชั่วโมง (The ๒๔-Hour City) อย่างไรก็ตาม แม้สถานบริการกว่า ๑,๕๐๐ แห่ง ในลอนดอนจะสามารถเปิดบริการได้ ๒๔ ชั่วโมง แต่ผู้ประกอบการส่วนมากยังคงเลือกที่จะปิดทำการ โดยส่วนหนึ่งเลือกที่จะปิดบริการช้ากว่าปกติไม่กี่ชั่วโมงเท่านั้น และอีกส่วนหนึ่งเลือกที่จะเปิดบริการเร็วกว่าปกติ แต่ปิดให้บริการในเวลาเดิม นอกจากนี้ เป็นที่น่าสนใจว่า ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศใช้ Licensing Act ในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ มีการคาดการณ์ว่าปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะการทะเลาะวิวาท และพฤติกรรมก่อความเดือดร้อนรำคาญ และต่อต้านสังคมจะต้องเพิ่มมากขึ้น แต่ในความเป็นจริงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพรวมกลับลดลง โดยในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๓ อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายหัวลดลงถึงร้อยละ ๑๗ และถือเป็นการลดลงเป็นอัตราส่วนที่มากที่สุดในรอบ ๘๐ ปี นับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๓๐ และสถิติอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ลดลงด้วยเหตุผล ดังนี้

๑. ผู้บริโภคส่วนหนึ่งเลือกที่จะดื่มแอลกอฮอล์ที่บ้านก่อนเนื่องจากไม่จำเป็นต้องรีบไปให้ทันเวลาปิดสถานบริการด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกสถานบริการที่มีราคาที่ถูกกว่ามาก แล้วไปสนุกกับบรรยากาศและดนตรีที่สถานบริการโดยใช้จ่ายค่าเครื่องดื่มที่สถานบริการลดน้อยลง

๒. เวลาปิดเปิดสถานบริการที่ยืดหยุ่นได้ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในการเลือกช่องทางคมนาคมกลับที่พัก และโอกาสในการกระทบกระทั่งหลังจากสถานบริการปิดทำการ

๙. Violence in bars : Exploring the impact of managerial decision making.

แมตเดนเซน และ เอกค์ Madensen and Eck (๒๐๐๘) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ได้มีแนวคิดสนับสนุนข้อสรุปที่ว่า “อาชญากรรมในสถานประกอบการเกิดจากผลลัพธ์ของการตัดสินใจของผู้ดูแลสถานประกอบการ” โดยทั้งสองตั้งข้อสังเกตว่า อัตราการเกิดการทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรงในสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มิได้มีการเกิดขึ้นอย่างเท่า ๆ กัน ในทุก ๆ สถานประกอบการ หากแต่พบว่า บางสถานประกอบการมีแนวโน้มสูงที่จะเกิดเหตุทะเลาะวิวาทในขณะที่เหตุลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นน้อยหรือแทบไม่เกิดขึ้นเลยในสถานประกอบการบางแห่ง จึงได้เริ่มศึกษาสถานประกอบการในเมือง ซินซินาติ (Cincinnati) รัฐโอไฮโอ (Ohio) ประเทศสหรัฐอเมริกา แมตเดนเซน และ เอกค์ ได้นำเสนอ ตัวแปร ๖ ประการ จำแนกตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานประกอบการ ดังนี้

๑. รูปแบบของสถานประกอบการ (Theme) ผู้ประกอบการจะต้องเลือกรูปแบบสำหรับสถานประกอบการก่อนเสมอ โดยอาจจะคำนึงถึงทำเลที่ตั้งและอุปสงค์หลักของพื้นที่ที่ตั้งดังกล่าวเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการบางรายเลือกที่จะใช้รูปแบบของสถานประกอบการที่ไม่ซ้ำกับสถานประกอบการอื่น ๆ ที่มีอยู่ก่อนแล้ว แต่ผู้ประกอบการบางรายก็เลือกที่จะใช้รูปแบบเฉพาะที่ออกแบบเพื่อดึงดูดลูกค้าที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันบางประเภทเป็นหลัก เช่น บาร์เกย์สปอร์ตบาร์ เป็นต้น

๒. ที่ตั้งของสถานประกอบการ (Location) ทำเลที่ตั้งมักส่งผลต่อการเลือกธีมของสถานประกอบการด้วย เช่น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่เปิดสถานประกอบการประเภทไนท์คลับที่เปิดดนตรีเสียงดังในบริเวณที่ใกล้กับเขตที่อยู่อาศัย หรือ เลือกที่จะไม่เปิดสถานประกอบการที่เน้นจำหน่ายเครื่องดื่มค็อกเทลราคาแพงในบริเวณใกล้ ๆ กับมหาวิทยาลัย เพราะกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาซึ่งมีรายได้ต่ำ

๓. ลักษณะทางกายภาพของสถานประกอบการ (Characteristic) มีที่มาจากธีมหลักของสถานประกอบการ เช่น หากเป็นสถานประกอบการที่เน้นการแสดงดนตรีสด ก็จำเป็นต้องออกแบบสถานประกอบการให้มีเวที เป็นต้น

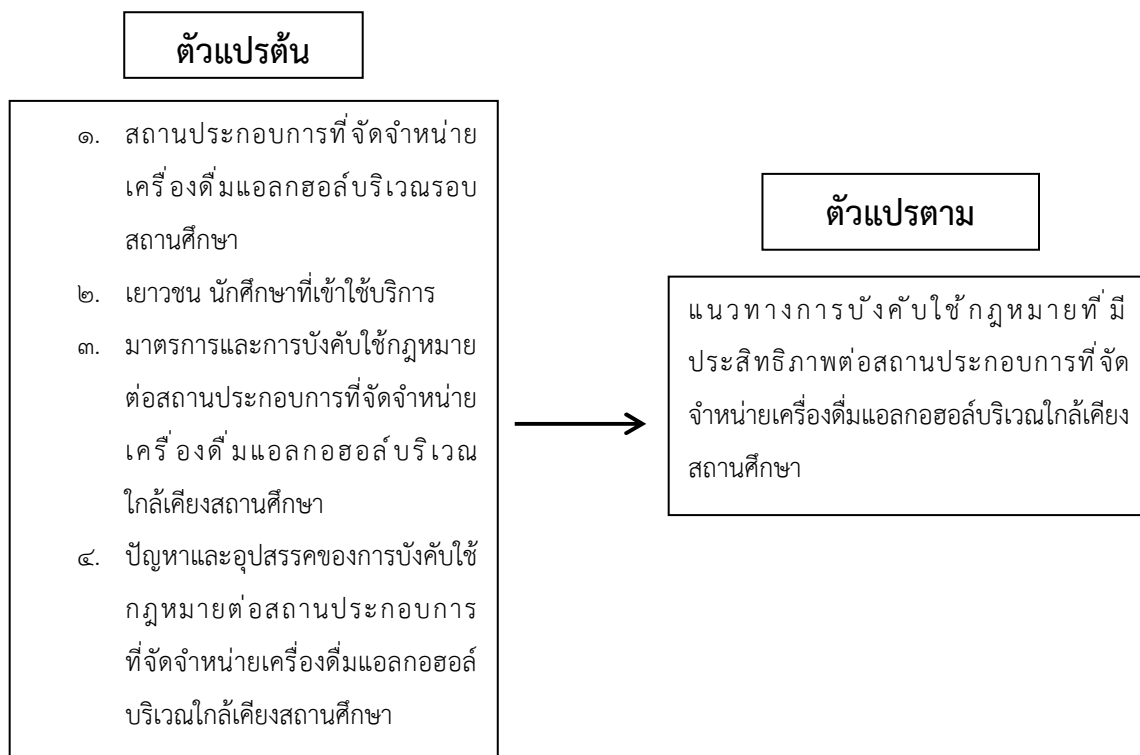
๔. พนักงาน การฝึกอบรม และการรักษาความปลอดภัย (Staff, Training and Security) สถานประกอบการต่างประเภท และลักษณะ ย่อมต้องการพนักงาน และรูปแบบการฝึกอบรมที่แตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น สถานประกอบการประเภทไนท์คลับย่อมต้องการดีเจสำหรับเปิดเพลง มากกว่าพ่อครัวสำหรับทำอาหารหลัก เป็นต้น

๕. กิจกรรมและความบันเทิงในสถานประกอบการ (Activities and Entertainments) กิจกรรมในสถานประกอบการจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างพนักงาน เพื่อให้เหมาะกับกิจกรรมและประเภทของความบันเทิงในสถานประกอบการ

๖. นโยบายการตลาด (Marketing Strategies) นโยบายการตลาดจะมีผลต่อการเลือกกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของสถานประกอบการ หากผู้ประกอบการต้องการดึงดูดลูกค้าที่มีอายุมากขึ้น และมีความก้าวร้าวน้อย อาจเลือกที่จะเก็บบัตรเข้าสถานประกอบการในราคาที่แพงขึ้น เป็นต้น

แมตเดนเซ่น และ เอกค์ สรุปว่า แนวโน้มและอัตราการเกิดความรุนแรงในสถานประกอบการหรือในบริเวณใกล้เคียง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นคำสั่งที่กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ โดยในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา สถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ออกใบอนุญาตให้เป็นที่สิ้นสุด ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการ หรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ขึ้นดำเนินการทางแพ่งทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว โดยสาระสำคัญของ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น มีอยู่ด้วยกันหลายประเด็น ประเด็นแรก ที่ควรกล่าวถึงได้แก่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบัญญัติ พ.ร.บ. นี้ขึ้นมา กล่าวคือ ฝ่ายนิติบัญญัติได้เล็งเห็นถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมหลายปัญหา มีระดับความรุนแรงแตกต่างกันเช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุ อาชญากรรมทั่วไป เช่น ลักเล็กขโมยน้อย ทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาทไปจนถึงอาชญากรรมอุกฉกรรจ์ เช่น ฆาตกรรม อาชญากรรมทางเพศ เป็นต้น จึงได้มีความพยายามในการสร้างเครื่องมือในการบังคับใช้กฎหมายขึ้นเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกมิติ ทั้งด้านการบริโภค การจำหน่าย การโฆษณา ดังนี้คือ ๑. เพื่อลดปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรโดยรวม และป้องกันการเพิ่มขึ้นของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ ๒. เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม เช่น อุบัติเหตุ ความรุนแรง ปัญหาสุขภาพ และปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

งานวิจัยนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งสามารถพิสูจน์ได้โดยอาศัยทฤษฎีที่ได้รับการอ้างอิงอย่างแพร่หลาย แนวคิด

และทฤษฎีส่วนใหญ่ที่ได้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อในการวิจัยครั้งนี้ คือแนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มุ่งศึกษาถึงการอธิบายสาเหตุของการกระทำความผิด การก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการลงโทษ การบำบัดพฤติกรรม และผลกระทบต่ออาชญากรรม ตัวอาชญากร และสังคมในภาพรวม โดยวิชาอาชญาวิทยามีลักษณะเป็นสหวิทยาการ กล่าวคือ ประกอบด้วยองค์ความรู้หลากหลายแขนงที่สามารถใช้อธิบายสาเหตุของอาชญากรรมและแนวทางแก้ไขหรือป้องกันอาชญากรรม เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา ชีววิทยา สถาปัตยกรรม เป็นต้น สำหรับแนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษา มีดังต่อไปนี้ ๑. ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) อธิบายว่า มนุษย์ทุกคนเจตจำนงอิสระ (Free Will) คือ มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดก็ตาม ผ่านกระบวนการคิดและตัดสินใจของตนเอง การก่ออาชญากรรมหรือการกระทำความผิดก็เช่นกัน ล้วนเป็นผลมาจากกระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบโดยผู้กระทำผิดเลือกที่จะก่ออาชญากรรมโดยพิจารณาทั้งปัจจัยส่วนตัว และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ และก่อนที่จะลงมือก่ออาชญากรรมผู้กระทำความผิดจะมีการประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ โอกาสในการถูกจับกุม ความรุนแรงของบทลงโทษ มูลค่าหรือผลตอบแทนจากการกระทำความผิดและความสามารถในการกระทำความผิดนั้น ๆ ๒. ทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) คือ ทฤษฎีหนึ่งในกลุ่มแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology) ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล มนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ในการที่จะคิดตัดสินใจ และกระทำการใด ๆ ด้วยตนเอง และมนุษย์ทุกคนยังมีความสามารถในการใช้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไปโดยผ่านกระบวนการคิดคำนวณและชั่งน้ำหนักผลรางวัลที่จะได้รับหากการกระทำนั้นเป็นผลสำเร็จกับโทษทัณฑ์ หรือผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจตามมาหากถูกจับได้ หรือหากการกระทำนั้น ๆ ไม่เป็นไปอย่างที่ตั้งใจ ดังนั้น หลักของทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้งในการแก้ไขปัญหอาชญากรรม จึงมุ่งเน้นไปที่บทกำหนดโทษให้มีผลการลงโทษที่เพียงพอที่จะข่มขู่ให้ผู้ที่จะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวและยับยั้งชั่งใจในการลงมือกระทำความผิด (Bosworth, ๒๕๕๔)

๓. ทฤษฎีภาวะสังคมที่ไร้ปทัสฐาน (Anomie Theory) คือ การมองอาชญากรรมเป็นสภาวะปกติของสังคมที่ต้องเกิดมีขึ้นอยู่เสมอมนุษย์ที่เข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมไม่อาจทราบได้ว่าสิ่งใดกระทำได้ สิ่งใดกระทำไม่ได้ สิ่งใดคือสิ่งที่ถูก สิ่งใดคือสิ่งที่ผิด สิ่งใดจึงเรียกว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ หรือบรรทัดฐานของสังคม จนกระทั่งมีการลงโทษ ผู้ที่ฝ่าฝืนนั้นการลงโทษดังกล่าวนี้ จึงเป็นแรงเสริมที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้และเข้าใจว่า กฎระเบียบของสังคมคืออะไร และผลจะเป็นอย่างไรหากมีการฝ่าฝืน เมื่อความสามารถของสังคมในการจัดการกลไกต่าง ๆ ล้มเหลว ความเห็นแก่ตัวและความโลภของคนในสังคม มีมากเกินไปที่สังคมจะสามารถควบคุมได้ จะทำให้เกิดสภาวะที่เดอร์ไคม์ เรียกว่า

“อโนมี” (Anomie) หมายถึง สภาวะที่ไร้ปทัสฐาน หรือสภาวะไร้บรรทัดฐาน (normlessness) ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาสังคม รวมทั้ง ปัญหาอาชญากรรมตามมา ๔. ทฤษฎีความตึงเครียด (Strain Theory) สมาชิกในทุกสังคมจะถูกกำหนดให้มีเป้าหมายในชีวิตซึ่งเป็นที่ยอมรับจากสังคม เช่น มีฐานะทางการเงินที่ดี มีครอบครัวที่มีความสุข มีบ้าน มีรถยนต์ เป็นต้น แต่การจะบรรลุซึ่งเป้าหมายดังกล่าว จะต้องมียุทธวิธีหรือแนวทางในการไปสู่เป้าหมายนั้นโดยวิธีการที่เป็นที่ยอมรับของสังคมด้วยเช่นกัน จากลักษณะทางสังคมดังกล่าว จึงก่อให้เกิดความความกดดันในการบรรลุถึงเป้าหมายที่สังคมได้วางไว้

ตัวอย่างงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ และมีผลการวิจัยน่าสนใจ ได้แก่

สุนนทิพย์ จิตสว่าง (๒๕๕๓) ความสัมพันธ์ของการเสพสุรากับอาชญากรรม : The Relationship between Alcohol and Crime โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการตัดสินใจประกอบอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย รวมถึงศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากการดื่มสุรา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยคุณสุนนทิพย์ เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากผู้ต้องขังที่กระทำความผิดและถูกตัดสินให้จำคุก ในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จากเรือนจำในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ๖ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๘๘๐ คน ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ในวัยรุ่นเพศชายอายุไม่เกิน ๒๕ ปี แอลกอฮอล์มีส่วนสำคัญอย่างมากในการเป็นสาเหตุหลักในการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย โดยกลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ ๕๘.๘) ยอมรับว่าได้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะกระทำความผิด โดยเครื่องดื่มที่ดื่มส่วนมากเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาถูก และสามารถหาซื้อได้ทั่วไปตามร้านสะดวกซื้อ สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันดับ ๑ ที่มีการดื่มก่อนลงมือกระทำความผิด ได้แก่ เครื่องดื่มประเภทเบียร์ไทย รองลงมาเป็นเหล้าขาว และลงมือกระทำความผิดหลังจากดื่มเครื่องดื่มดังกล่าวไม่เกิน ๕ ชม. โดยลงมือกระทำความผิดโดยใช้อาวุธมีด และปืน สำหรับสถานที่ก่อเหตุพบว่าส่วนมาก (ร้อยละ ๔๗.๖) จะลงมือกระทำความผิด ณ สถานที่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือบริเวณใกล้เคียง และลงมือกระทำต่อเหยื่อที่ไม่รู้จักมาก่อนหรือรู้จักไม่สนิทมากเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๗.๔) สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยได้แก่ รัฐบาลควรมีการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น โดยการทำให้การเข้าถึงสุราเป็นเรื่องยาก ไม่ว่าจะเป็นมาตรการด้านภาษีที่ส่งผลให้สุรามีราคาแพงขึ้น การจำกัดสถานที่ในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีความสะดวกในการหยิบจับซื้อหาได้ยากขึ้น ให้มีการลงโทษกวดขันสถานประกอบการที่ลักลอบจำหน่ายสุราเกินเวลา หรือจำหน่ายสุรา

ให้แก่เยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะอย่างจริงจัง และให้มีมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้มงวดขึ้นในช่วงเทศกาล และปรับเปลี่ยนมุมมองของประชาชนเรื่องการสังสรรค์ โดยให้เลิกมองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของเทศกาลควบคุมโฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งภาพ เสียง เนื้อหาสาระ ให้มีการเพิ่มโทษ และคำเตือนลงในสื่อต่าง ๆ ด้วยหากจำเป็นต้องมีการนำเสนอเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมสถาบันครอบครัว ในฐานะสถาบันหลักในการป้องกันเยาวชนมิให้เข้าไปข้องเกี่ยวเสพยาหรือสารเสพติดประเภทอื่น ๆ สอนให้เยาวชนรู้จักเลือกคบเพื่อนที่นำไปกระทำแต่เรื่องที่ดีคบเพื่อนที่ดีไม่พากันไปในทางที่มีขอบ โดยเฉพาะการพากันไปดื่มสุราอันเป็นบ่อเกิดของอบายมุขทั้งหลายทั้งปวง

Rossow และ Norstrom (๒๐๑๑) The impact of small changes in bar closing hours on violence: Norwegian experience from ๑๘ cities. (Rossow and Norstrom) ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านการปรับเปลี่ยนเวลาในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลต่ออัตราการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทจากเมืองใหญ่ ๑๘ เมือง ในประเทศนอร์เวย์ ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนเทศบัญญัติหรือระเบียบซึ่งออกโดยเทศบาลของแต่ละเมืองเกี่ยวกับระยะเวลาอนุญาตให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ทั้งขยายเวลาเพิ่มขึ้น และจำกัดเวลาลง) โดยตั้งสมมติฐานว่า เวลาตามกฎหมายที่บังคับให้สถานบริการเลิกจำหน่ายแอลกอฮอล์ ในช่วงระหว่างเวลา ๐๑.๐๐ น. และเวลา ๐๓.๐๐ น. นั้นจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของสถิติการเกิดเหตุรุนแรงตามรายงานของสถานีตำรวจแห่งเมืองนั้น ๆ ตั้งแต่ช่วงเวลา ๐๑.๐๐ น. ถึงเวลา ๐๕.๐๐ น. ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทุก ๆ ๑ ชั่วโมง ของการขยายระยะเวลาอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้มีอาชญากรรมที่เกี่ยวกับชีวิตร่างกายในช่วงกลางดึก เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๖

บทที่ ๓

มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการ ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยรังสิต โดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้ประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๑. ลักษณะอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีสำนักงานตำรวจมหาวิทยาลัยรังสิตและสถานีตำรวจภูธร ปากคลองรังสิต

ในความรับผิดชอบดูแลและมีความเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการบนพื้นที่ บริเวณรอบมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี อยู่ใน ๒ สายงานหลัก ๆ ได้แก่ สายงานสอบสวน และสายงานป้องกันปราบปราม โดยอธิบายลักษณะอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต ตามสายงาน ได้ดังต่อไปนี้

๑.๑ สายงานสอบสวน มีข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่ในสายงานสอบสวน จำนวน ๑๐ คน โดยแบ่งผลัดการเข้าเวรคนละ ๘ ชั่วโมง เข้าแบบนี้ติดกัน ๓ วัน และพัก ๓ วัน ยกตัวอย่างเช่น เข้าเวรวันจันทร์ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. พัก ๒๔ ชม. เข้าอีกครั้งวันอังคาร เวลา ๑๖.๐๐ – ๒๔.๐๐ น. พัก ๒๔ ชม. เข้าวันพุธ เวลา ๒๔.๐๐ – เข้าวันพฤหัสบดี เวลา ๐๘.๐๐ น. จากนั้นพักเวรเป็นจำนวน ๓ วัน เพื่อสละงานสำหรับการสอบสวนที่รับมาระหว่างเข้าเวรแล้วกลับมา เข้าเวรใหม่ โดยปกติจะมีประชาชนเข้ามาแจ้งเหตุตลอดทั้งวัน แต่ช่วงเวลาที่มักเกิดเหตุจำนวนมาก จะเป็นช่วงเวลา ๒๐.๐๐ – ๒๑.๐๐ น. และเวลา ๐๒.๐๐ – ๐๓.๐๐ น.

๑.๒ สายงานปราบปราม ในผลัดหนึ่งจะมี สวป. จำนวน ๑ นาย รอง สวป. จำนวน ๑ นาย พลขับ จำนวน ๑ นาย และสายตรวจ จำนวน ๔ นาย ซึ่งจะแบ่งออกเป็นสองสาย โดยแยกกันตรวจตราพื้นที่รับผิดชอบ ในหนึ่งสายจะมีสายตรวจ จำนวน ๒ นาย โดยเข้าเวรผลัดละ ๘ ชั่วโมงพัก ๑๒ ชั่วโมง เข้าติดต่อกัน ๒ วัน และพักอีก ๒ วัน

๒. มาตรการบังคับใช้ต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

สถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เป็นข้อพิพาทเรื้อรังกันมายาวนานระหว่างผู้ประกอบการ ชาวบ้านในพื้นที่กับสถานประกอบการ ทั้งเรื่องสถานที่ตั้งที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาและการใช้เสียงดังรบกวนโดยกลุ่มเป้าหมายของสถานประกอบการเหล่านี้ ก็คือ กลุ่มเยาวชน นักศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญและเป็นกลุ่มลูกค้าหลัก ประกอบกับพฤติกรรมของนักศึกษา เมื่อมีกิจกรรมสร้างสรรค์โดยส่วนมากก็จะไปยังสถานประกอบการเหล่านี้ ยกตัวอย่างเช่นการจัดกิจกรรมรับน้องนอกเหนือไปจากกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย การจัดงานวันเกิด การจัดเลี้ยงหลังสอบ เป็นต้น โดยสถานประกอบการเหล่านี้ก็จะมีกรออกโปรโมชั่นหรือโฆษณาชักจูงในวันสำคัญต่าง ๆ รวมถึงมีการเชิญศิลปินนักร้องมาจัดแสดงเพื่อเชิญชวนให้นักศึกษาเข้าไปใช้บริการ กระตุ้นให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่ และเพิ่มความต้องการในการบริโภคเพิ่มขึ้น เมื่อมีการบริโภคเพิ่มขึ้นจนเกินขีดจำกัดที่ร่างกายจะรับไหว ขาดสติสัมปชัญญะนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ตามมาทั้งต่อตัวเด็ก เยาวชน และสังคม ทั้งเรื่องเพศเรื่องความรุนแรง เรื่องการทะเลาะวิวาท มีการบาดเจ็บไปจนถึงขั้นเสียชีวิต รวมไปถึงเรื่องของการศึกษาและสุขภาพร่างกายและที่น่าเป็นห่วงคือ เยาวชนหญิงที่มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้น เมื่อเยาวชนหญิงดื่มแอลกอฮอล์จนเมาขาดสติก็จะขาดการระมัดระวังในการดูแลตัวเอง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นโดยส่วนมากคือ การโดนลวนลามและโดนข่มขืน เป็นภัยมืดที่อันตรายยิ่ง

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาโดยจะมุ่งเน้นในการควบคุมห้ามไม่ให้สถานประกอบการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ โดยต้องมีการตรวจเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระบุอายุของผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการทุกครั้ง หากไม่ยินยอมให้ตรวจเอกสารราชการหรือไม่มีเอกสารราชการและเข้าไปในสถานประกอบการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยทันที ในกรณีที่มีสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่นั้นตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยกำหนดระยะห่างหรือรัศมีของการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

โดยทางเราเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีสายงานป้องกันปราบปราม ที่จะคอยดูแลเรื่องการบังคับและควบคุมการใช้มาตรการเกี่ยวกับใบประกอบการอนุญาตของทางสถานประกอบการแต่ละแห่ง ให้เป็นไปตามความเรียบร้อย เพราะสถานประกอบการบางแห่งบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษามีการจดทะเบียนใบประกอบการที่แตกต่างกันไป ทางเราจึงต้องกำหนดควบคุมในการใช้ให้ถูกประเภท โดยหากสายงานป้องกันและปราบปรามสุ่มตรวจและพบการกระทำความผิดในการใช้ใบอนุญาตผิดประเภทจะมีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙ และมาตรการการจำหน่ายสุราต่อสถานประกอบการนั้น ๆ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ในเรื่องของการจัดการดูแลและควบคุมสถานประกอบการ และผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตปทุมธานี เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีสายตรวจเพื่อดูแลอยู่แล้ว หลังจากเกินกำหนดระยะเวลาประกอบการของสถานประกอบการ จะมีการตรวจสอบระยะเวลาการปิดร้านและดูแลความเรียบร้อย เนื่องจากเพิ่มความสบายใจของชาวบ้านที่อยู่ในละแวกสถานประกอบการและลดข้อร้องเรียนเข้ามาจากร้านค้า สถานประกอบการที่เปิดเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ค., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

ผู้บังคับใช้กฎหมายพบว่าการมีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งจัดโซน “ให้เปิด” สถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณเดียวกัน ณ บริเวณหนึ่งง่ายต่อการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายมากกว่าการออกบทบัญญัติ “ห้ามปิด” สถานประกอบการในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ง., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๓. ผลกระทบจากการเปิดสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

เกิดผลกระทบได้กับทุกคนทั้งผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์และผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าพูดถึงผลกระทบโดยตรงกับผู้ที่ไปใช้บริการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่ใช้สถานที่เหล่านั้นเป็นที่พบปะสังสรรค์รวมถึงจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจของนักศึกษาออกจากการเรียน ทั้งการดื่มจนไม่สามารถมาเข้าเรียนได้ หรือมาเรียนแต่ไม่รู้เรื่องและโดยส่วนมากที่เจอจะเป็นการเกิดการทะเลาะวิวาท การเขม่นกัน รวมไปถึงการตีคคะนองชวกันทำเรื่องที่ไม่คาดคิด ของกลุ่มนักศึกษาที่ขาดสติและการยับยั้งชั่งใจจากฤทธิ์แอลกอฮอล์ โดยอาจจะเกิดลูกหลงไปโดนคนทั่วไปที่ใช้ชีวิตอยู่ในบริเวณหอพัก หรือพักอาศัย บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยช่วงเวลาเกิดจะเป็นช่วงเวลาหลังปิดสถานประกอบการ (๒๔.๐๐ - ๐๒.๐๐ น.) และเกิดอุบัติเหตุทางมอเตอร์ไซค์บ่อยครั้ง รวมถึงเกิดการเป็นห่วงของผู้ปกครอง ที่ห่วงบุตรหลาน จะมีผลกระทบต่อการเรียนและเกิดอันตราย

ปัญหาที่เกิดจากสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ทางเราก็ได้รับแจ้งปัญหาเรื่อย ๆ โดยส่วนมากจะเป็นเรื่องของเสียงดังรบกวน การทะเลาะวิวาทในร้านและการคึกคะนองของกลุ่มนักศึกษาหลังจากร้านปิด ก็มักจะชวนกันไปทำอะไรแผลง ๆ บางครั้งไปก่อการรบกวนต่อชาวบ้านไปในพื้นที่ ถ้าเรื่องที่อันตราย ๆ ก็จะเป็นการเมาไม่มีสติแล้วตอนกลับบ้านโดนปล้น จี้ ชิงทรัพย์ รวมถึงน้อง ๆ เยาวชนผู้หญิงที่เมาขาดสติเมาหลับไป หรือโดนมอมยาแบบนี้ ก็เป็นอันตราย เป็นภัยเสี่ยงต่อการโดนคุกคามทางเพศ การโดนข่มขืน เรื่องนี้ก็ควรระวัง เพราะเยาวชนเป็นวัยคึกคะนอง อยากรู้อยากลอง บางครั้งอาจจะหลงผิดไป (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ก., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ส่วนมากแล้วเหตุทะเลาะวิวาทไม่ได้เกิดขึ้นในสถานประกอบการครับ จะเกิดบริเวณถนนมากกว่าโดยอาจจะมึมผลเหตุทะเลาะวิวาทจากภายในสถานประกอบการ นักท่องเที่ยวจะโดนทางสถานประกอบการปรับ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ต้องยอมรับว่าสถานประกอบการที่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษานั้น ส่วนมากก็ต้องตั้งหอพักเพื่อที่จะให้นักศึกษา เดินทางง่ายทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจเข้ามาใช้บริการของร้านได้ ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่เริ่มต้นจากการเข้าสถานประกอบการได้เพิ่มขึ้น และอาจจะดื่มจนไม่สามารถเข้าเรียน หรือมาเรียนแต่ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถ่องแท้ได้ สถานประกอบการเสมือนเป็นจุดเริ่มต้นของการเบี่ยงเบนความสนใจในการเรียนมากขึ้นได้ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ง., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

สถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแหล่งเพาะเชื้ออาชญากรรมเพราะเป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมและการทะเลาะวิวาทที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก (เจ้าหน้าที่ตำรวจ จ., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๔. มาตรการควบคุมสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาช่วยลดปัญหาหรือเพิ่มปัญหาจากก่อนมีมาตรการอย่างไร

ช่วยลดปัญหาด้านอาชญากรรมที่เริ่มต้นจากการเข้าไปใช้บริการสถานประกอบการเหล่านี้ได้มากกว่าแต่ก่อน เพราะวิถีชีวิตของนักศึกษาจะมีการผูกพันกับสถานประกอบการประเภทนี้ โดยใช้สถานที่แห่งนี้เป็นที่พบปะสังสรรค์ พูดคุย รวมถึงจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานประกอบการประเภทนี้ เมื่อไม่มีสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ก็จะทำให้เกิดการเดินทางที่ไกลขึ้นต่อการไปสังสรรค์ ก็จะช่วยลดการสังสรรค์ได้ ไม่มีสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรวมถึงลดการเข้าไปใช้บริการของผู้ใช้บริการที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ อีกทั้งในเรื่องของสถานที่ของสถานประกอบการที่ตั้งไม่เหมาะสมกับพ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ผู้ที่พักอาศัยและนักศึกษาที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษารู้สึกมีความปลอดภัยมากขึ้น ไม่มีเสียงดังรบกวนในการใช้ชีวิตปกติ แต่ถ้าในด้านผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก็อาจจะเกิดผลเสียในด้านการลงทุนที่เสียไป หากเปิดใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษา ซึ่งต้องเกิดการปิดสถานประกอบการ หรือย้ายสถานประกอบการไปยังพื้นที่อื่น ๆ ที่ถูกต้องตามมาตรการควบคุมที่กำหนด

ในด้านของมาตรการที่เข้ามาควบคุมเรื่องการจัดการสถานประกอบการใกล้เคียงสถานศึกษาช่วยได้ครับ อย่างแรกเลยคือช่วยลดการเข้าใช้บริการของผู้ใช้ประกอบการที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ อีกทั้งในเรื่องของสถานที่ของสถานประกอบการที่ตั้งไม่เหมาะสม ตั้งร้านแบบไม่มีใบประกอบ ใบอนุญาตในการจำหน่ายสุราของสถานประกอบการในเรื่องปัญหาเสียงของสถานประกอบการอาจจะตั้งรบกวนชาวบ้านหรือหอพัก นักศึกษาคนอื่น ๆ อีกเรื่องคือ ลดการเกิดการทะเลาะวิวาทอาชญากรรมในละแวกนักศึกษาแถวนั้นได้ และยังช่วยลดความกังวลของผู้ปกครองนักศึกษา ลดการเป็นห่วงบุตรหลานที่มาศึกษายังสถานศึกษา ทำให้สร้างความปลอดภัยบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาได้มากขึ้น (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ก., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังไม่ได้กล่าวอย่างชัดเจนแต่เนื่องจากการจัดการสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยนั้น เราได้กำหนดเบื้องต้นเกี่ยวกับอายุของผู้เข้าใช้บริการอย่างเคร่งครัด การตรวจอายุก่อนเข้าใช้บริการเพื่อป้องกันเหตุอาชญากรรม การทะเลาะวิวาทกันในสถานประกอบการและมีการตรวจสอบสถานประกอบการเกี่ยวกับใบอนุญาตของสถานประกอบการอย่างเข้มงวดป้องกันการกระทำความผิด โดยส่วนมากสถานประกอบการก็ให้ความร่วมมือดีครับ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ง., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๕. ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อ การควบคุมสถานประกอบการในพื้นที่

มีบางสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งของเจ้าหน้าที่ยังมีการลักลอบแอบเปิดสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยอ้างเหตุผลขอความเห็นใจจากเจ้าหน้าที่ในเรื่องของด้านเงินทุนที่ลงทุนไปทำให้ไม่สามารถจะโยกย้ายออกไปจากบริเวณนั้นได้ หรือปัญหาการขอใบอนุญาตในการจำหน่ายแอลกอฮอล์ซึ่งมีการใช้ผิดประเภทที่ไม่ใช่การขออนุญาตตั้งสถานบริการ เช่น เปลี่ยนไปจดทะเบียนแบบร้านอาหาร แต่ในความเป็นจริงแอบเปิดเป็นสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ รวมถึงยังคงไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ยังปล่อยให้ผู้ใช้บริการที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าไปใช้บริการภายในสถานที่

ยังมีการแอบเปิดสถานประกอบการในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาอยู่ ซึ่งจะกระจายข้อมูลไปในหมู่นักศึกษากันเอง และยังปล่อยให้ผู้ใช้บริการที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าใช้บริการจะมีช่องทาง

ลับในการเข้าไปในร้านหรือหลบเลี่ยงเจ้าหน้าที่ขณะเข้าตรวจค้น บางครั้งจึงต้องมีการกระจายกำลังเจ้าหน้าที่ไปสุ่มตรวจในแต่ละสถานประกอบการบริเวณนั้น ๆ ไม่ให้ทางสถานประกอบการได้เตรียมตัว บางครั้งก็จะตรวจพบผู้ที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปีเข้าไปใช้บริการในร้าน (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ในส่วนของข้อจำกัดและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อ การควบคุมสถานประกอบการ อาจจะมีร้านค้าที่ยังไม่เลิกให้บริการตามระยะเวลาที่เปิดได้ตามกฎหมายกำหนดหรือจะปิดการขายแล้วแต่ผู้ใช้บริการยังไม่ยินยอมที่จะออกจากสถานประกอบการ จึงทำให้สถานประกอบการต้องมีมาตรการในส่วนตรงนี้ด้วยเพื่อจัดการดูแลความเรียบร้อยให้เข้มงวดต่อไป (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ค., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

การกำหนดขอบเขตนั้น ต้องคอยตรวจสอบดูแลเพื่อป้องกันการกระทำความผิดของสถานประกอบการไม่ให้ปล่อยปละละเลยการตรวจสอบผู้ใช้บริการที่ยังมีอายุไม่ครบกำหนดตามกฎหมายเข้าใช้บริการได้โดยเด็ดขาด อีกทั้งเรื่องของการจดทะเบียนอนุญาตของร้านค้า สถานประกอบการว่าจดทะเบียนสถานประกอบการอย่างไร และกำหนดให้เป็นไปตามรูปแบบที่ได้ทำการจดทะเบียนใบอนุญาต โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการยังเป็นไปในลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัยผู้บังคับใช้กฎหมายในลักษณะเขียนเสือให้วัวกลัวไม่เป็นไปตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าที่ควร (เจ้าหน้าที่ตำรวจ จ., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓)

ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๑. ลักษณะของธุรกิจสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

รูปแบบของสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีอยู่ ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑.๑ สถานประกอบการที่มีลักษณะร้านอาหารกึ่งบาร์มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีการแสดงวงดนตรีสดภายในร้าน

๑.๒ สถานประกอบการที่มีลักษณะร้านบรรยากาศทั้งโซนเปิดด้านนอกและโซนด้านในมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีดนตรีจากด้านในของร้านโดยเปิดเพลงจากเครื่องเสียงหรือมีการแสดงวงดนตรี

๑.๓ สถานประกอบการที่มีลักษณะบรรยากาศปิดพื้นที่สำหรับการเต้นมีการเปิดดนตรีจากเครื่องเสียงหรือการแสดงดนตรี

พบว่าสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาจะมีลักษณะร้านแบบที่ ๒ คือ สถานประกอบการที่มีลักษณะร้านบรรยากาศทั้งโซนเปิดด้านนอกและโซนด้านในมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีดนตรีจากด้านในของร้านโดยเปิดเพลงจากเครื่องเสียงหรือ

มีการแสดงวงดนตรีเป็นส่วนใหญ่ โดยฐานกลุ่มลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษา จากบริเวณใกล้เคียง โดยมีรัศมีเกิน ๕๐๐ เมตรจากสถานศึกษา

๒. นโยบายของสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นโยบายของสถานประกอบการนั้นผู้เข้าใช้บริการจะต้องนำบัตรประชาชนติดตัวมาด้วยเพื่อให้พนักงานรักษาความปลอดภัยตรวจสอบบัตรประชาชนเพื่อการเข้าใช้บริการของผู้มาใช้บริการ โดยวันศุกร์และเสาร์นั้น สถานประกอบการนี้จะมีการจำหน่ายบัตรเข้าใช้บริการ โดยสามารถนำบัตรมาแลกเปลี่ยนเครื่องดื่มหรือใช้แทนเงินสดภายในสถานประกอบการได้ นอกจากนี้ทางสถานประกอบการจะเปิดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา จนถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา

ร้านนี้ถ้าวันธรรมดาที่ห้าโมงหกโมงก็เริ่มเปิดร้านแล้วลูกค้าก็จะมากขึ้น หุ่่มสองหุ่่มร้านก็เริ่มมีลูกค้าแล้ว ร้านเราไม่มีการทำโปรโมชั่นแอลกอฮอล์นะขายตามราคาเมนูเลย ชื่อเท่าไรก็คุณไป แต่ถ้าเป็นวันศุกร์ เสาร์คนเริ่มเยอะเราไม่มีการรับจองคิวก็จะเป็นการขายบัตรก่อนเข้าร้านเราก่อน แต่บัตรนี้จะสามารถเอาไปแลกเปลี่ยนเครื่องดื่ม หรือว่าสามารถเอาไปจ่ายแทนเงินสดได้ ส่วนเรื่องเวลาปิดร้านตอนนี้ เราปิดเที่ยงคืนเลยปิดรีบอเดอร์สุดท้าย ห้าหุ่่มครึ่งเพื่อให้ลูกค้าได้ดื่มให้หมดทันเที่ยงคืนพอดี และเริ่มเก็บร้านพอดี เพื่อทำตามกฎหมายในตอนนี (ผู้ประกอบการสถานประกอบการ ก., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ร้านเราจะเริ่มเปิดให้บริการตั้งแต่ ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป จะมีทั้งการรับจองผ่านช่องทางออนไลน์หรือสำหรับคนที่ไม่ได้จองล่วงหน้าก็จะ Walk-in เข้ามาที่ร้านโดยตรง โดยส่วนใหญ่คนที่ Walk-in จะเข้ามาจองคิวกันตั้งแต่ ๑๗.๐๐ น. เป็นต้นไป ร้านเราคนก็จะเยอะทุกวัน กลุ่มลูกค้าหลักก็จะเป็นนักศึกษาที่เรียนอยู่มหาวิทยาลัยแถวนี้และบริเวณใกล้เคียง รองลงมาจะเป็นกลุ่มคนวัยทำงานซึ่งคนกลุ่มนี้จะที่เยอะในคืนศุกร์เสาร์ ส่วนกลุ่มนักศึกษาที่จะมาทุกวัน ลูกค้าจะเยอะมาก ๆ ในช่วงคืนวันศุกร์และเสาร์ ในด้านของโปรโมชั่นเราก็จะมีโปรโมชั่นแตกต่างกันไปแต่ละวัน เช่นปกติร้านเราไม่มีค่าเช่า แต่ถ้าวันอังคารก็จะมีค่าเช่า ๒๐๐ บาท แต่ฟรีมิทเซอร์ ทั้งคืนจนร้านปิด เป็นต้น โดยบางช่วงก็จะมีจ้างนักร้องที่เป็นที่นิยมมาร้องเพลงที่ร้าน เพื่อดึงดูดลูกค้าอีกด้วย ทางร้านเราก็จะมีกฎระเบียบที่เข้มงวดและชัดเจน จะมีการตรวจบัตรประชาชนทุกคนอย่างละเอียดกันการนำบัตรประชาชนปลอมหรือของคนอื่นมาใช้ เพราะจะมีนักศึกษาบางคนอายุไม่ถึง ๒๐ ปี แต่ได้ยืมบัตรเพื่อนหรือพี่มาใช้ เพื่อที่จะเข้าไปในร้าน และเมื่อถึงเวลา ๐๐.๐๐ น. ก็จะปิดร้านและขอความร่วมมือลูกค้าออกจากร้านหลังร้านปิด ไม่มีการขายต่อ ไม่มีการลักไก่แอบเปิดต่อ (ผู้ประกอบการสถานประกอบการ ค., การสื่อสารส่วนบุคคล, ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓)

ร้านเราส่วนมากจะมีลูกค้าเป็นวัยรุ่น เด็กนักศึกษาและวัยทำงาน ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่นั้น โดยทางร้านเราจะไม่อนุญาตให้คนที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าร้านโดยเด็ดขาดและหากมีการทะเลาะวิวาทในร้าน จะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไปควบคุมตัวและเชิญออกทันที ลูกค้าที่ร้านเราจะเยอะมากในช่วงคืนวันศุกร์เสาร์ วันธรรมดาถ้าพอจะมีคนบ้างแต่ไม่เต็มร้านเหมือนคืนวันศุกร์เสาร์ก็จะเปิดร้าน ๑๘.๐๐ - ๐๐.๐๐ น. ตามที่กฎหมายกำหนด และมีการทำโปรโมชั่นโดยถ้าซื้อหนึ่งขวดจะราคาเท่านี้ แต่ถ้าซื้อเป็นโปรโมชั่นที่ร้านจัด ก็จะได้ราคาเฉลี่ยต่อขวดถูกลง (ผู้ประกอบการสถานประกอบการ ง., ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๓. สถานประกอบการมีการดำเนินการที่ให้ความร่วมมือกับมาตรการการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาอย่างไร

ทางสถานประกอบการจะมีการสุ่มตรวจสอบกับเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจเป็นประจำ มีการตรวจสอบความเรียบร้อยและควบคุมกับสถานประกอบการให้เข้มงวดอยู่เสมอเพื่อป้องกันสถานประกอบการที่ทำผิด โดยมาตรการเบื้องต้นของสถานประกอบการของร้านจะมีพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อตรวจสอบการเข้าใช้บริการของผู้ใช้บริการ ได้แก่ การตรวจบัตรประชาชน ผู้เข้าใช้บริการจะต้องมีอายุเกิน ๒๐ ปีบริบูรณ์ การตรวจอาวุธ การตรวจสอบอาการเมามาย การสอดส่องดูพฤติกรรมที่สุ่มเสี่ยงในการก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท ดูแลความปลอดภัยของผู้เข้าใช้บริการท่านอื่น เป็นต้น อีกทั้งมาตรการของสถานประกอบการ จะมีการวางระเบียบเกี่ยวกับการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มีอาการเมามายจนไม่มีสติ ในบางสถานประกอบการจะมีการประชุมกับพนักงานทุกคนในร้าน เรื่องการช่วยกันดูแลตรวจสอบผู้มาเข้าใช้บริการ อีกทั้งสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาจะมีการขออนุญาตไปประกอบการร้านอาหาร ใบอนุญาตการจัดจำหน่ายสุราหรือใบอนุญาตในการแสดงดนตรีที่ถูกต้องตามกฎหมายแต่เนื่องด้วยจำนวนสถานประกอบการและผู้ให้บริการสถานประกอบการ วัฒนธรรมของแต่ละสถานประกอบการ ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้รณรงค์ขอความร่วมมือกับสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อช่วยกันดูแลความเรียบร้อยโดยรอบสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา การกำหนดมาตรการเพื่อขอความร่วมมือกับทางสถานประกอบการ เป็นต้น

ทางร้านของเราได้ให้ความร่วมมือกับมาตรการที่ออกมาเสมอ โดยที่เราก็มีการตรวจสอบบัตรประชาชนของลูกค้าและให้ลูกค้าเข้าได้หากมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ โดยลูกค้าจะต้องนำบัตรประชาชนมาแสดงทุกครั้ง และจะไม่อนุญาตให้สำเนาเราจะให้ใช้ตัวจริงตลอด และถ้าหากลูกค้ามีอายุที่สามารถเข้าใช้บริการได้แต่ถ้าหากสวมใส่ชุดนักศึกษา ทางร้านเราก็จะไม่อนุญาตให้เข้าใช้บริการอีกเช่นกัน (ผู้ประกอบการสถานบันเทิง ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ก่อนการเปิดร้านเราจะมีการประชุมกับพนักงานทุกวัน โดยร้านผมจะมีพนักงานรักษาความปลอดภัยตรงประตูทางเข้าร้านอยู่ ๒ คน เพื่อคอยตรวจสอบบัตรประชาชนผู้เข้ามาใช้บริการทุกคน บางครั้งมีผู้เข้าใช้บริการที่ไม่ได้นำบัตรประชาชนมาด้วย ทางร้านผมก็ขออนุญาตไม่ให้เข้าร้าน อีกทั้งเรื่องกับทางร้านผมมีข้อกำหนดไม่ให้แต่งกายชุดนักศึกษาเข้าร้านเพื่อป้องกันกรณีนักศึกษาที่ยังอายุไม่ถึงเข้าใช้บริการ (ผู้ประกอบการสถานบันเทิง ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ที่ร้านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัดเสมอมา ทั้งการตรวจบัตรประชาชนของลูกค้าทุกคนอย่างละเอียด เพื่อกรณีการนำบัตรประชาชนของผู้อื่นมาใช้ เคยมีกรณีที่ลูกค้าอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี นำบัตรประชาชนของเพื่อนหรือพี่ที่อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้วมาใช้เพื่อเข้าไปใช้บริการในร้านทางเราก็จะตักเตือน และหากมีการทะเลาะวิวาทภายในร้าน ก็จะมีการเชิญออกจากร้านในทันที และโทรเรียกเจ้าหน้าที่มาติดตามต่อไป (ผู้ประกอบการสถานบันเทิง ค, การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ทางร้านจะมีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการสถานประกอบการในพื้นที่ถึงมาตรการและนโยบายถึงการปฏิบัติตัวของสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่เวียนกันเข้ามาดูแลความเรียบร้อยอย่างบ่อยครั้ง ร้านจะเปิดให้บริการตามเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนด โดยไม่มีการลักไก่แอบเปิดต่อและไม่อนุญาตให้บุคคลที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เข้าใช้บริการ (ผู้ประกอบการสถานบันเทิง จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓)

๔. ตามมาตรการการจัดการสถานประกอบการผู้เข้าใช้บริการสถานประกอบการมีการให้ความร่วมมือกับทางสถานประกอบการมากน้อยเพียงใด

การให้ความร่วมมือของผู้เข้าใช้บริการกับทางสถานประกอบการ ถือว่าได้รับการตอบรับได้ดี ในเรื่องการต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดงก่อนเข้าสถานประกอบการเสมอโดยผู้เข้าใช้บริการส่วนใหญ่จะทราบดีอยู่แล้ว เรื่องระเบียบการแต่งกายก่อนการเข้าใช้บริการกับทางสถานประกอบการ (ผู้ประกอบการสถานบันเทิง ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ส่วนมากก่อนการเข้ามาใช้บริการ สถานประกอบการของเราถ้าหากเป็นชุดนิตติ้งชายและหญิง ทางร้านจะขอความร่วมมือไม่ให้เข้าใช้บริการ และสถานประกอบการของเรามีการตรวจบัตรประจำตัวและอาวุธอยู่เสมอ อีกทั้งให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการให้เข้าตรวจสอบอยู่เสมอ ก็ถือว่าได้รับความร่วมมือดีทั้งทางผู้เข้าใช้บริการและเราก็ให้ความร่วมมือดีในการกระทำตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดครับ (ผู้ประกอบการสถานบันเทิง จ, การสื่อสารส่วนบุคคล, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓)

ปัจจัยของการกำหนดใช้มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการ ที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๑. ปัจจัยทางด้านขนาดและสถานที่ตั้งสถานประกอบการที่จัดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัยทางด้านสถานที่ตั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญหรืออาจจะเรียกว่าเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดมาตรการการกำหนดมาตรการปราบปรามสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเนื่องจากจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการสถานประกอบการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทางด้านของสถานประกอบการ กลุ่มลูกค้าหลักของสถานประกอบการเหล่านี้ คือกลุ่มนักศึกษา ดังนั้น การทำการตลาดจุดเด่นของการขาย คือการตั้งพื้นที่ให้ใกล้กับแหล่งของกลุ่มลูกค้าเพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าใช้บริการ โดยอยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษา ใกล้หอพักนักศึกษาสะดวกต่อการเดินทาง เดินทางง่ายใกล้ที่พัก มีโฆษณาต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นยอดขาย โดยส่วนมากคือการเชิญศิลปินต่าง ๆ มาจัดแสดงภายในสถานประกอบการ เพราะรู้ว่าเยาวชนในวัยนี้จะชื่นชอบในตัวศิลปิน การจัดทำโปรโมชั่นในเทศกาลต่าง ๆ ทั้งเทศกาลหลังสอบ การจัดกิจกรรมต้อนรับนักศึกษาใหม่ การจัดงานวันเกิด เพราะรู้ว่าเยาวชนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมชอบสังสรรค์ในสถานประกอบการดึงดูดนักดื่มหน้าใหม่ให้เข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น และเพิ่มการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากขึ้น จนเป็นต้นเหตุของการเกิดเสียงดังในยามวิกาล และเกิดปัญหาอาชญากรรมได้

๒. ปัจจัยด้านการร้องเรียน

ปัจจัยด้านการร้องเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นข้อพิพาทกันมายาวนานของมหาวิทยาลัย ผู้ปกครอง ผู้ที่พักอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ในด้านผู้ที่พักอาศัยบริเวณเหล่านั้นจะมีการร้องเรียนเรื่องการใช้เสียงดังรบกวนในยามวิกาล การทะเลาะวิวาทบริเวณนอกรั้ว การศึกษาคณะของวัยรุ่นหลังขาดสติ ในด้านของผู้ปกครอง มีการร้องเรียนเรื่องผลกระทบของการเรียนของบุตรหลาน เมื่อมีสิ่งกระตุ้นรอบตัวในทางไม่ดี เมื่อสถานประกอบการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษามันอยู่ใกล้ ง่ายต่อการเดินทาง และง่ายต่อการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม จึงชักชวนกันไปได้ง่าย และเมื่อมีการดื่มสังสรรค์จนเมามาย ทำให้ตื่นไปเรียนไม่ทัน ตื่นไปเรียนไม่ไหว เรียนไม่รู้เรื่อง จนมีผลกระทบด้านการเรียน รวมถึงอุบัติเหตุต่าง ๆ ทางด้านการเมาแล้วขับ รวมถึงการเดินทางกลับของเยาวชนหญิงในยามค่ำคืนเกิดอันตรายได้

๓. ปัจจัยด้านผู้มาเข้าใช้บริการ

ผู้เข้าใช้บริการจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานประกอบการต้องยอมรับว่าผู้เข้าใช้บริการเป็นนักศึกษาบริเวณใกล้เคียงเป็นส่วนมากทำให้ทางสถานประกอบการต้องมีการตรวจสอบบัตรประชาชนอย่างเข้มงวดแม้ว่าทางการจะเน้นย้ำให้สถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการตรวจสอบเอกสารทางราชการกับทุกคนที่เข้าไปใช้บริการทุกครั้ง โดยบังคับให้ผู้เข้าใช้บริการมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ก็อาจจะมีการลักลอบแอบพาเข้าร้านช่วงเวลาที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยพลอดได้ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปสุ่มตรวจสอบตามสถานประกอบการเพื่อควบคุมกำหนดการใช้บังคับมาตรการอย่างเคร่งครัด อีกทั้งเจ้าหน้าที่จะขอความร่วมมือให้ผู้เข้าใช้บริการสถานประกอบการแต่งกายชุดที่มีใช้ชุดนักศึกษาเข้าใช้บริการ

๔. ปัจจัยด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นที่ทราบกันดีว่าโดยทั่วไปเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ส่งผลโดยตรงต่อสติสัมปชัญญะและความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ (Miller, Pedersen, Earleywine and Pollock, ๒๐๐๓; Graham, ๒๐๐๙) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นการเพิ่มการยั่วเยวเพิ่มความสับสนและตึงเครียด

สรุป

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ประกอบการสถานประกอบการในทางด้านของเจ้าหน้าที่ตำรวจพื้นที่บริเวณรอบมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี จะอยู่ใน ๒ สายงานหลัก ๆ ได้แก่ สายงานสอบสวนและสายงานป้องกันปราบปรามที่จะมีหน้าที่ตรวจสอบ และปราบปรามการกระทำความผิดของสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีมาตรการบังคับใช้ต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อการบังคับใช้โดยหากพบการกระทำความผิดของสถานประกอบการ ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการได้ ผลกระทบจากการเปิดสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าเกิดผลกระทบได้กับหลาย ๆ ส่วน ทั้งผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงสถานประกอบการ ทั้งผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์และผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าพูดถึงผลกระทบโดยตรงกับผู้ไปใช้บริการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่ใช้สถานที่เหล่านี้เป็นที่พบประสังสรรค์ รวมถึงจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจของนักศึกษา

นอกจากการเรียน ทั้งการตีพิมพ์ไม่สามารถมาเข้าเรียนได้ ส่วนมากที่เจอจะเป็นการเกิดการทะเลาะวิวาทที่ขาดสติและการยับยั้งชั่งใจจากฤทธิ์แอลกอฮอล์ รวมถึงเกิดการเป็นห่วงของผู้ปกครองที่ห่วงบุตรหลาน จะมีผลกระทบต่อการศึกษาและเกิดอันตราย และการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประกอบการสถานประกอบการที่มีการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาจะมีลักษณะร้านแบบที่ ๒ คือ สถานประกอบการที่มีลักษณะร้านบรรยากาศทั้งโซนเปิดด้านนอกและโซนด้านในมีการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีดนตรีจากด้านในของร้านโดยเปิดเพลงจากเครื่องเสียงหรือมีการแสดงวงดนตรีเป็นส่วนใหญ่ โดยฐานกลุ่มลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาจากบริเวณใกล้เคียง โดยมีรัศมีเกิน ๕๐๐ เมตรจากสถานศึกษา

ปัจจัยของการกำหนดการใช้มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาจะแบ่งออกเป็น ๔ ปัจจัย ปัจจัยแรกปัจจัยทางด้านขนาดและสถานที่ตั้งสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยทางด้านสถานที่ตั้งที่ทำให้เกิดมาตรการการกำหนดมาตรการปราบปรามสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการสถานประกอบการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทางด้านของสถานประกอบการอีกทั้งปัจจัยที่สอง คือ ปัจจัยทางการร้องเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นข้อพิพาทกันมายาวนานของมหาวิทยาลัย ผู้ปกครอง ผู้ที่พักอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ปัจจัยที่สาม คือ ปัจจัยทางด้านผู้เข้ามาใช้บริการผู้เข้าใช้บริการเป็นนักศึกษาบริเวณใกล้เคียง และปัจจัยสุดท้าย คือ ปัจจัยทางการตีพิมพ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทที่ ๔

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านสถานที่

แนวทางในการจัดสถานที่ตั้งรองรับสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ใกล้บริเวณสถานศึกษา ในกรณีที่ต้องย้ายหรือรื้อถอนสถานประกอบการ ให้ออกห่างจากสถานศึกษาตามมาตรการที่บังคับใช้ควรมีการรองรับพื้นที่ตั้งใหม่และกำหนดให้ตั้งพื้นที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการควบคุมและตรวจตราอย่างทั่วถึงของเจ้าหน้าที่ และจะช่วยลดปัญหาการเข้าใช้บริการของผู้ที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ เนื่องจากหากสถานประกอบการอยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกันจะง่ายต่อการสุ่มตรวจตรา มาตรการกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาควรต้องมีระยะเปลี่ยนผ่าน (transition period) ต้องให้ข้อมูลและอนุญาตให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการผันตัวเองไปประกอบอาชีพอื่นและ/หรือลงทุนได้ในระดับหนึ่งแล้ว จึงควบคุมไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในระยะเปลี่ยนผ่านนี้รัฐจำเป็นต้องควบคุมไม่ให้มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกิดขึ้นใหม่ขึ้นในบริเวณรอบสถานศึกษา

ด้านสถานประกอบการ

ควบคุมเวลาเปิดและปิดร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้เร็วขึ้น ควรห้ามการโฆษณาและการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสื่อต่าง ๆ ที่นักศึกษาเข้าถึงได้ง่าย อาทิ สื่อทางอินเทอร์เน็ต ทางทีวี หนังสือพิมพ์ที่แจกฟรี หรือนิตยสารที่ได้รับความนิยมของวัยรุ่นนักศึกษา เป็นต้น ควรดำเนินการตามมาตรการของ คสช.อย่างเคร่งครัด การกำหนดเขตปลอดร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (โซนนิ่ง) บริเวณรอบสถานศึกษา การขอใบอนุญาตในการจำหน่ายแอลกอฮอล์ต้องมีกฎเกณฑ์เคร่งครัดหากฝ่าฝืนต้องถูกยึดใบอนุญาต

ด้านสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมจูงใจให้รางวัลแก่นักศึกษาที่ทำประโยชน์ในการแก้ปัญหาร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้ถูกต้องเกี่ยวกับการเข้าถึงสังคมโดยไม่จำเป็นต้องดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มการศึกษาเกี่ยวกับโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อสุขภาพร่างกาย สติปัญญา และผลกระทบของด้านอื่น ๆ เข้าในหลักสูตรการศึกษา

ด้านการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย

สำหรับแนวคิดด้านการปรับปรุงข้อกฎหมายนั้น สามารถถ่วงเอาแนวคิดจากบทสัมภาษณ์ มาปรับเข้ากับทฤษฎีอาชญาวิทยา พอเป็นแนวทางได้ดังนี้ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนด ระยะห่างหรือรัศมีของการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยเช่น ๓๐๐ เมตร หรือ ๕๐๐ เมตร แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมายในประเด็นการขอใบอนุญาตในการจำหน่ายแอลกอฮอล์ ต้องมีกฎเกณฑ์เคร่งครัดหากฝ่าฝืนต้องถูกยึดใบอนุญาต

ด้านความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบูรณาการแก้ไขปัญหา

ในส่วนของสถานประกอบการควรให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในด้านมาตรการ บังคับใช้ห้ามมีการเปิดสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง สถานศึกษา ตามโซนนิ่งที่รัฐกำหนด และเจ้าหน้าที่ควรมีการหาทางออกที่ยุติธรรมให้กับ สถานประกอบการ

สรุป

๑. สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแหล่งเพาะเชื้ออาชญากรรม เพราะเป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมเกี่ยวเนื่องกับแอลกอฮอล์จำนวนมาก ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการยังเป็นไปในลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัยผู้บังคับใช้กฎหมาย ในลักษณะเขียนเสือให้วัวกลัว ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าที่ควร ผู้บังคับใช้กฎหมายพบว่าการมีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งจัดโซน “ให้เปิด” สถานประกอบการ ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณเดียวกัน ณ บริเวณหนึ่งง่ายต่อการควบคุมและบังคับใช้ กฎหมาย มากกว่าการออกบทบัญญัติ “ห้ามเปิด” สถานประกอบการ ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง

๒. ผู้ประกอบการสถานบริการเสมือนเป็นผู้รับผิดชอบหลักแต่เพียงฝ่ายเดียว ในการปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายควบคุมสถานประกอบการ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจกำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมายในลักษณะวัวหายล้อมคอก ยกตัวอย่างเช่น กรณีกฎหมายว่าด้วยการห้าม มิให้เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ที่มีได้ทำงาน ณ สถานประกอบการนั้น ๆ เข้าใช้บริการ แต่ผู้ใช้บริการที่เป็นเยาวชนนั้น ไม่มีบทลงโทษที่เป็นรูปธรรมสำหรับตัวผู้ใช้บริการที่มีประสิทธิภาพ ในการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrent Effect) ต่อเยาวชนผู้ใช้บริการ

๓. บทลงโทษที่รุนแรงตามบทบัญญัติในกฎหมายเช่น การเพิกถอนใบอนุญาต ยังมีช่องว่างสำหรับสถานประกอบการที่หลีกเลี่ยงกฎหมายสถานบริการ โดยประกอบกิจการในลักษณะคล้ายสถานบริการแทนและถึงกระนั้น บทลงโทษดังกล่าวก็มิได้ถูกบังคับใช้โดยแพร่หลายนัก จากฝ่ายตำรวจและฝ่ายปกครอง

๔. มุมมองและค่านิยมของสังคมที่ไม่ได้ให้ความตระหนัก หรือความสำคัญต่อผลกระทบของสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเยาวชนเท่าที่ควร กฎหมายว่าด้วยสถานบริการยังมีช่องโหว่อยู่มาก เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายของไทยต่อสถานบริการมุ่งเน้นในเรื่องเวลาเปิด - ปิด เป็นสำคัญมากเกินไป โดยมองข้ามการยกระดับมาตรฐานของการอนุญาตให้เปิดสถานบริการตามกฎหมาย เช่น จำนวนผู้ใช้บริการต่อขนาดพื้นที่ ระดับความมืด - สว่างของสถานที่ จำนวนกล้องวงจรปิด หรือระดับความดังของเสียงในสถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการป้องกันอาชญากรรมอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานบริการได้

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษามาตรการและการบังคับใช้เกี่ยวกับสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา (กรณีศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี) จากการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ประชากรในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมาย ผู้บังคับใช้กฎหมาย และผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุป

สถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ กลุ่มเยาวชน นักศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ และเป็นกลุ่มลูกค้าหลัก ประกอบกับพฤติกรรมของนักศึกษาเมื่อมีกิจกรรมกิจกรรมสังสรรค์ โดยส่วนมากก็จะไปยังสถานประกอบการเหล่านี้ ยกตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมรับน้องนอกเหนือไปจากกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย การจัดงานวันเกิด การจัดเลี้ยงหลังสอบ เป็นต้น โดยสถานประกอบการเหล่านี้ก็จะมีการออกโปรโมชั่นหรือโฆษณาชักจูงในวันสำคัญต่าง ๆ รวมถึงมีการเชิญศิลปินนักร้องมาจัดแสดงเพื่อเชิญชวนให้นักศึกษาเข้าไปใช้บริการ กระตุ้นให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่ และเพิ่มความต้องการในการบริโภคเพิ่มขึ้น เมื่อมีการบริโภคเพิ่มขึ้นจนเกินขีดจำกัดที่ร่างกายจะรับไหว จึงให้ขาดสติสัมปชัญญะนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ตามมาทั้งต่อตัวเด็ก เยาวชน และสังคม ทั้งเรื่องเพศ เรื่องความรุนแรง เรื่องการทะเลาะวิวาทมีการบาดเจ็บไปจนถึงขั้นเสียชีวิต รวมไปถึงเรื่องของการศึกษาและสุขภาพร่างกายและที่น่าเป็นห่วง คือ เยาวชนหญิงที่มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้น เมื่อเยาวชนหญิงดื่มแอลกอฮอล์จนเมามายขาดสติก็ขาดการระมัดระวังในการดูแลตัวเอง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นโดยส่วนมากคือการโดนลวนลามและโดนข่มขืนเป็นภัยมืดที่อันตรายยิ่ง

จากผลวิจัยพบว่าสาเหตุปัจจัยหลักของการเกิดมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษามี ๔ ปัจจัยคือ ๑) ปัจจัยด้านขนาดตำแหน่งที่ตั้งและการออกแบบสถานที่ ๒) ปัจจัยด้านการร้องเรียน ๓) ปัจจัยด้านผู้มาใช้บริการ ๔) ปัจจัยด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากผลการวิจัยจึงได้แนวทางจากงานวิจัยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรง ได้แก่ ๑) ด้านสถานที่ ได้แก่ มาตรการกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รอบสถานศึกษาควรต้องมีระยะเปลี่ยนผ่าน (transition period) ต้องให้ข้อมูลและอนุญาตให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการผันตัวเองไปประกอบอาชีพอื่นและ/หรือคืนทุนได้ในระดับหนึ่งแล้ว จึงควบคุมไม่ให้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ๒) ด้านสถานประกอบการควรดำเนินการตามมาตรการของ คสช.อย่างเคร่งครัด การกำหนดเขตปลอดร้านจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (โซนนิ่ง) บริเวณรอบสถานศึกษา การขอใบอนุญาตในการจำหน่ายแอลกอฮอล์ต้องมีกฎเกณฑ์เคร่งครัด หากฝ่าฝืนต้องถูกยึดใบอนุญาต ๓) ด้านสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมจูงใจให้รางวัลแก่นักศึกษาที่ทำประโยชน์ในการแก้ปัญหาร้านจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้ถูกต้องเกี่ยวกับการเข้าถึงโดยไม่จำเป็นต้องตี้มแอลกอฮอล์ ๔) ด้านการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายสำหรับแนวคิดด้านการปรับปรุงข้อกำหนดนั้นสามารถกลั่นเอาแนวคิดจากบทสัมภาษณ์มาปรับเข้ากับทฤษฎีอาชญาวิทยา พอเป็นแนวทางได้ดังนี้ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดระยะห่างหรือรัศมีของการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยเช่น ๓๐๐ เมตร หรือ ๕๐๐ เมตร ๕) ด้านความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบูรณาการแก้ไขปัญหาในส่วนของสถานประกอบการควรให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในด้านมาตรการบังคับใช้ห้ามมีการเปิดสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตามโซนนิ่งที่รัฐกำหนด และเจ้าหน้าที่ควรมีการหาทางออกที่ยุติธรรมให้กับสถานประกอบการที่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีการจัดประชุมระหว่างผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อร่วมกันหาแนวทางและนโยบายที่ทั้งสองฝ่ายเห็นร่วมกันอย่างเต็มใจทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดการใช้นโยบายและข้อกำหนดอย่างเต็มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

๒. เพิ่มความรุนแรงของบทลงโทษต่อเยาวชน หรือผู้ใช้บริการที่ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอายุ การเมาแล้วขับ การพกพาอาวุธ รวมถึงพิจารณาให้ความผิดบางประการ หากได้กระทำขณะเมาสุรา หรืออยู่ในบริเวณสถานบริการที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายมีบทลงโทษที่หนักขึ้นเพื่อให้เกิดผลในเชิงการป้องปราม

๓. รัฐบาลควรติดตามและประเมินผลในการบังคับใช้มาตรการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดตั้งองค์กรส่วนกลางในการประเมินเพื่อวัดผล การปฏิบัติงาน เพื่อเกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายอย่างโปร่งใสและชัดเจน

๔. ยกระดับมาตรฐานของหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้เปิดสถานบริการ ควรให้ครอบคลุมถึงสถานประกอบการในลักษณะคล้ายกับสถานบริการ โดยต้องมีการกำหนด ขนาดพื้นที่ขั้นต่ำ (Minimumfootprints) มิให้คับแคบแออัดจนเกินไป มีการกำหนดจำนวน ผู้ใช้บริการสูงสุด (Maximumfootfalls) จำนวนทางออก จำนวนกล้องวงจรปิด แสงไฟส่องสว่าง ระดับความดังของเสียง เป็นต้น ทั้งนี้ อาจกำหนดให้การปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว มีผลกระทบ เชิงบวกต่อผู้ประกอบการก็ได้ เช่น การได้รับขยายเวลาตามใบอนุญาต หรือมาตรการลดหย่อน ทางภาษี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. สถานประกอบการควรมีการทำป้ายเตือนเกี่ยวกับบดลงโทษ กฎหมาย และข้อห้ามต่าง ๆ ควรมีการจัดทำป้ายให้เห็นเด่นชัดเพื่อให้ผู้เข้าบริการได้ทราบ ตามมาตรการ จัดการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๒. กำหนดห้ามมิให้สถานประกอบการบริการแก่ผู้เข้าใช้บริการที่มีแสดงลักษณะ อาการที่มึนเมาจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ หากยังไม่ได้เข้าใช้บริการในสถานประกอบการก็ ไม่อนุญาตให้เข้าใช้บริการ หรือถ้าหากใช้บริการอยู่ภายในสถานประกอบการก็หยุดการให้บริการ และจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลนั้นทันที

๓. ทางรัฐบาลควรจัดให้มีการจัดสรรเขตพื้นที่ (zoning) ให้สถานประกอบการ ที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้อยู่ในบริเวณพื้นที่เดียวกันซึ่งไม่ได้อยู่ในเขตพื้นที่บริเวณใกล้เคียง สถานศึกษา เพื่อง่ายต่อการจัดการดูแล และตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย อีกทั้ง เพื่อลดข้อร้องเรียนของผู้พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานประกอบการที่มีการแสดงดนตรีหรือ การใช้เสียงดังเกินกว่าที่กำหนด

๔. เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายควรพิจารณาอบการกิจให้เหมาะสม มีการลงตรวจ สถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบ ถึงปัญหาและผลลัพธ์ของการใช้มาตรการบังคับใช้ว่าได้ผลอย่างไร มีประสิทธิภาพอย่างไร และทางสถานประกอบการมีความเข้าใจในการบังคับใช้อย่างไร เพื่อสามารถนำมาวางแผน เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

๑. เนื่องจากมาตรการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เป็นคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ ซึ่งประกาศมีผลบังคับใช้และควบคุม (ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘) ทำให้ยังคงมีบทความ

ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องไม่ค่อนมาก จึงทำให้ค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ยากพอสมควร การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์และสรุปผล จึงค่อนข้างใช้เวลาพอสมควร

๒. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการประเมินผลภาพรวมทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี โดยเฉพาะข้อมูลสัมภาษณ์ของผู้เข้าใช้บริการเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ความรู้สึก ความพึงพอใจ และปัญหาข้อเท็จจริงในแง่ผู้ให้บริการในหลาย ๆ มิติ

ข้อจำกัดและอุปสรรคในการวิจัย

อุปสรรคในด้านการติดต่อประสานขอสัมภาษณ์ทั้งด้านเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาว่างสำหรับการให้สัมภาษณ์ รวมถึงเจ้าของสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจจะไม่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

จอมเดช ตรีเมฆ. Criminology. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๖๑.

ปกรณ์ มณีปกรณ์. ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเวิลด์เทรด์ ประเทศไทย, ๒๕๕๕.

สุริยา ช้องเสนาะ. ร้านเหล้ารอบมหาวิทยาลัย : แนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘.

สุพิศาล ภักดีนฤนาถ. แนวทางการปฏิบัติงานตามหลักการและทฤษฎีตำรวจสมัยใหม่. นนทบุรี : บ.กรีนแอปเปิ้ล กราฟฟิกปรินต์ติ้ง, ๒๕๕๖.

สุนนทิพย์ จิตสว่าง. ความสัมพันธ์ของการเสพสุรากับอาชญากรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

สาวิตรี อัจฉนงค์กรชัย. ข้อเท็จจริงและตัวเลข : เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. สงขลา : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๙.

สาวิตรี อัจฉนงค์กรชัย, อโนชา หมึกทอง, และณอมศรี อินทนนท์. การเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์, ๒๕๕๑.

อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๖๒.

อุนิษา เลิศโตมรสกุล และ อังณพ ชูบำรุง. อาชญากรรมและอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

อดิศวร์ หลายชูไทย และ วิชัย โปษยะจินดา. โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันแก้ไข พื้นที่ศึกษา จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

เอกสารวิจัย

อรทัย วลีวงศ์, จินตนา จันทร์โคตรแก้ว, สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และทักษพล ธรรมรังสี. “รายงานโครงการ
ศึกษาวิจัย การศึกษาผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อบุคคลรอบข้าง
ผู้ดื่มในประเทศไทย (ระยะที่ ๑)”. เอกสารโครงการวิจัย, ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, ๒๕๕๘.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. “กรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จาก : [https://library๒.parliament.go.th/ebook/content-
issue/๒๕๖๑/hi๒๕๖๑-๐๒๔.pdf](https://library๒.parliament.go.th/ebook/content-issue/๒๕๖๑/hi๒๕๖๑-๐๒๔.pdf), ๒๕๖๑.

สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. “ประกาศ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) National
Council for Peace and Order”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://library๒.parliament.go.th/giventake/ncpo.html>, ๒๕๖๑.

สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑”.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://web.krisdika.go.th/data/law/law๒/%A๔๑๐๘/%A๔๑๐๘-๒๐-๒๕๕๑-
a๐๐๐๑.pdf](http://web.krisdika.go.th/data/law/law๒/%A๔๑๐๘/%A๔๑๐๘-๒๐-๒๕๕๑-a๐๐๐๑.pdf), ๒๕๖๓.

สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. “พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙”. (ออนไลน์). เข้าถึง
ได้จาก : [http://web.krisdika.go.th/data/law/law๒/%CA๑๐/%CA๑๐-๒๐-
๙๙๙๙-update.pdf](http://web.krisdika.go.th/data/law/law๒/%CA๑๐/%CA๑๐-๒๐-๙๙๙๙-update.pdf), ๒๕๖๓.

ภาษาต่างประเทศ

Books

David Garland, Richard . Sparks. Criminology and Social Theory. London : Oxford
University Press, 2000.

James Q. Wilson. Thinking About Crime. (Revised edition). London : Sage Publishing,
2004.

Robert Agnew, Joanne Kaufman. Anomie, Strain and Subcultural Theories of Crime.
London : Routledge, 2010.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

คำถามเชิงคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษา “มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา”

คำชี้แจง

คำถามสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๑. บอกเล่าลักษณะความรับผิดชอบของท่านต่อเรื่องสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๒. ท่านทราบมาตรการและการบังคับใช้ต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

๓. ท่านคิดว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้รับความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพจากสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร

๔. ปัญหาที่พบหลังจากการบังคับใช้มาตรการควบคุมสถานประกอบการ

๕. มาตรการควบคุมสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ช่วยลดปัญหาหรือเพิ่มปัญหา จากก่อนจะมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร

๖. ปัญหาจากมาตรการควบคุมสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ท่านมีวิธีการแก้ปัญหา และบทลงโทษ อย่างไร

๗. ข้อจำกัดหรืออุปสรรคของมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๘. การจัดโซนนิ่งสถานประกอบการ มีการกำหนดกฎเกณฑ์เป็นอย่างไร

๙. การจัดโซนนิ่งสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีผลเป็นไปในทิศทางใดอย่างไร

๑๐. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย

ผนวก ข

แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ

คำถามเชิงคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษา “มาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา”

คำชี้แจง

คำถามสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

๑. บอกเล่าลักษณะความรับผิดชอบของท่านสถานประกอบการของท่าน
๒. ท่านทราบมาตรการและการบังคับใช้ต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้เคียงสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร
๓. ปัญหาที่พบหลังจากการบังคับใช้มาตรการควบคุมสถานประกอบการ
๔. มาตรการควบคุมสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ช่วยลดปัญหาหรือเพิ่มปัญหา จากก่อนจะมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร
๕. ปัญหาจากมาตรการควบคุมสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ท่านมีวิธีการแก้ปัญหา และบทลงโทษ อย่างไร
๖. ข้อจำกัดหรืออุปสรรคของมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
๗. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	พลตำรวจตรี สิทธิชัย โล่กันภัย
วัน เดือน ปีเกิด	๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต(ตร.) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ ๔๑ - ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) - หลักสูตรบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ ๓๖ - หลักสูตรการบริหารการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมภาครัฐร่วมเอกชน
ประวัติการทำงาน	
ปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๔	รองสารวัตรสอบสวน สืบสวนสอบสวน และธุรการ
ปี ๒๕๓๖	รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางรัก และรองสารวัตรแผนกศูนย์รวมข่าว กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ
ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๑	สารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลลาดพร้าวและสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง
ปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๐	รองผู้กำกับการอำนวยการ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และศูนย์สืบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล
ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕	ผู้กำกับการประจำสำนักงาน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙	รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๑, ๓, ๔ และ ๖ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑	ผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๒ และ ๓
ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓	รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา กรณีศึกษาในพื้นที่
จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี สิทธิชัย โล่กันภัย หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๖๕ วางหลักให้รัฐต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของประเทศ ซึ่งกำหนดไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยุทธศาสตร์ชาตินี้จะเป็นแผนแม่บท ๒๐ ปี ที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์ครอบคลุม ๖ มิติสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการป้องกันราชอาณาจักร คือยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ การสร้างสภาวะแวดล้อมของประเทศที่ปลอดภัย มีเอกราชและอำนาจอธิปไตย มีความสงบเรียบร้อยในทุก ๆ ระดับของสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมในปัจจุบัน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาสถานบริการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ จัดว่าเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไข และป้องกันมิให้ปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแม้จะมีกฎหมายต่างและมาตรการออกมาเพื่อควบคุม และจัดระเบียบสถานประกอบการธุรกิจจำหน่ายสุรา เพื่อศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา ที่มีได้ถูกควบคุมและปฏิบัติตามอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดพระราชบัญญัติว่าด้วยสถานบริการ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือนอกเวลาอนุญาต การมั่วสุมของเยาวชน ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษามาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
๒. เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคปัญหาและข้อขัดข้องของการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา
๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - ๑.๑ การวิจัยนี้เน้นการศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมาย เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการที่มีการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการบริโภค ณ บริเวณสถานประกอบการเท่านั้น
 - ๑.๒ การวิจัยนี้เน้นศึกษาเฉพาะสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี เท่านั้น
 - ๑.๓ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ประสบการณ์ อุปสรรคและข้อขัดข้องของการบังคับใช้กฎหมายในระดับปฏิบัติการเท่านั้น จะไม่วิเคราะห์เนื้อหาของกฎหมายในระดับนิติบัญญัติ หรือวิเคราะห์เจตนารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังการออกกฎหมายแต่อย่างใด

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี จำนวน ๕ ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต ๕ ท่าน รวมทั้งหมด ๑๐ ท่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน ๑๐ คน ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ตั้งอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี จำนวน ๕ ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต ๕ ท่าน โดยออกแบบคำถามการสัมภาษณ์ในลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview questions)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ใช้กระบวนการในการตีความ โดยการอ่านข้อมูลร้อยแก้วหรือบทถอดเทปอย่างละเอียดถี่ถ้วน (Internal validity) และต้องตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ เช่นหลักทฤษฎี งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (External validity)

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลผ่านรายงานการวิจัย โดยงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่ตกผลึกได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

จากผลวิจัยพบว่า สาเหตุปัจจัยหลักของการเกิดมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายต่อสถานประกอบการที่จัดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษามี ๔ ปัจจัย คือ

๑. ปัจจัยด้านขนาดตำแหน่งที่ตั้งและการออกแบบสถานที่ ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญหรืออาจจะเรียกว่าเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดมาตรการการกำหนดมาตรการปราบปรามสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการสถานประกอบการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางด้านของสถานประกอบการ กลุ่มลูกค้าหลักของสถานประกอบการเหล่านี้ คือ กลุ่มนักศึกษา ดังนั้นการทำการตลาดจุดเด่นของการขาย คือ การตั้งพื้นที่ให้ใกล้กับแหล่งของกลุ่มลูกค้าเพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าใช้บริการ โดยอยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษา ใกล้หอพักนักศึกษา สะดวกต่อการเดินทาง เดินทางง่าย ใกล้ที่พัก มีโฆษณาต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นยอดขาย โดยส่วนมากคือการเชิญ

ศิลปินต่าง ๆ มาจัดแสดงภายในสถานประกอบการ เพราะรู้ว่าเยาวชนในวัยนี้จะชื่นชอบในตัวศิลปิน การจัดทำโปรโมชั่นในเทศกาลต่าง ๆ ทั้งเทศกาลหลังสอบ การจัดกิจกรรมต้อนรับนักศึกษาใหม่ การจัดงานวันเกิด เพราะรู้ว่าเยาวชนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมชอบสังสรรค์ในสถานประกอบการ ดึงดูดนักดื่มหน้าใหม่ให้เข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น และเพิ่มการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากขึ้น จนเป็นต้นเหตุของการเกิดเสียงดังในยามวิกาลและเกิดปัญหาอาชญากรรมได้

๒. ปัจจัยด้านการร้องเรียน ปัจจัยด้านการร้องเรียนเป็นหนึ่งในข้อพิพาทกันมา ยาวนานของมหาวิทยาลัย ผู้ปกครอง ผู้ที่พักอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ในด้านผู้ที่พักอาศัย บริเวณเหล่านั้นจะมีการร้องเรียนเรื่องการใช้เสียงดังรบกวนในยามวิกาล การทะเลาะวิวาทบริเวณ นอกบ้าน การศึกษาคณะของวัยรุ่นหลังขาดสติ ในด้านของผู้ปกครอง มีการร้องเรียนเรื่องผลกระทบ ของการเรียนของบุตรหลาน มีเมื่อสิ่งกระตุ้นรอบตัวในทางไม่ดี เมื่อสถานประกอบการจัดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษามันอยู่ใกล้ ง่ายต่อการเดินทาง และง่ายต่อ การรวมตัวกันเป็นกลุ่ม จึงชักชวนกันไปได้ง่าย และเมื่อมีการดื่มสังสรรค์จนเมามาย ทำให้ตื่นไปเรียน ไม่ทัน ตื่นไปเรียนไม่ไหว เรียนไม่รู้เรื่อง จนมีผลกระทบด้านการเรียน รวมถึงอุบัติเหตุต่าง ๆ ทางด้าน การเมาแล้วขับ รวมถึงการเดินทางกลับของเยาวชนหญิงในยามค่ำคืนเกิดอันตรายได้

๓. ปัจจัยด้านผู้มาใช้บริการ ผู้เข้าใช้บริการจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ สถานประกอบการต้องยอมรับว่า ผู้เข้าใช้บริการเป็นนักศึกษาบริเวณใกล้เคียงเป็นส่วนมากทำให้ ทางสถานประกอบการต้องมีการตรวจสอบบัตรประชาชนอย่างเข้มงวดแม้ว่าทางการจะเน้นย้ำให้ สถานประกอบที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการตรวจเอกสารทางราชการกับทุกคนที่เข้าไปใช้ บริการทุกครั้ง โดยบังคับให้ผู้เข้าใช้บริการมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ก็อาจจะมีการลักลอบ แอบพาเข้าร้านช่วงเวลาที่เขาหน้ารักษาความปลอดภัยพลอดได้ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปสุ่ม ตรวจสอบตามสถานประกอบการเพื่อควบคุม กำหนดใช้การและบังคับมาตรการอย่างเคร่งครัด อีกทั้งเจ้าหน้าที่จะขอความร่วมมือให้ผู้เข้าใช้บริการสถานประกอบการแต่งกายชุดที่มีใช้ชุดนักศึกษา เข้าใช้บริการ

๔. ปัจจัยด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นที่ทราบกันดีว่าโดยทั่วไปเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์นั้น ส่งผลโดยตรงต่อสติสัมปชัญญะและความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ (Miller, Pedersen, Earleywine and Pollock, 2003; Graham, 2009) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยัง เป็นการเพิ่มความห้าว เพิ่มความสับสนและตึงเครียด

จากผลการวิจัยจึงได้แนวทางจากงานวิจัยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะ วิวาทและการใช้ความรุนแรง ได้แก่

๑. ด้านสถานที่ ได้แก่ มาตรการกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่อง ดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาควรต้องมีระยะเปลี่ยนผ่าน (transition period) ต้องให้ข้อมูลและ

อนุญาตให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการผันตัวเองไปประกอบอาชีพอื่นและ/หรือคืนทุนได้ ในระดับหนึ่งแล้วจึงควบคุมไม่ให้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

๒. ด้านสถานประกอบการ ควรดำเนินการตามมาตรการของคสช.อย่างเคร่งครัด การกำหนดเขตปลอดร้านจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์(โซนนิ่ง) บริเวณรอบสถานศึกษา การขอใบอนุญาตในการจำหน่าย แอลกอฮอล์ต้องมีกฎเกณฑ์เคร่งครัดหากฝ่าฝืนต้องถูกยึดใบอนุญาต

๓. ด้านสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมจูงใจให้รางวัลแก่นักศึกษาที่ทำประโยชน์ในการแก้ปัญหาร้านจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษา ให้ถูกต้องเกี่ยวกับการเข้าสังคมโดยไม่จำเป็นต้องตี้มแอลกอฮอล์

๔. ด้านการปรับปรุงตัวบทกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับแนวคิดด้านการปรับปรุงข้อกฎหมายนั้น สามารถถ่วงน้ำหนักจากบทสัมภาษณ์มาปรับเข้ากับทฤษฎีอาชญาวิทยาพอเป็นแนวทางได้ดังนี้ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดระยะห่างหรือรัศมีของการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยเช่น ๓๐๐ เมตรหรือ ๕๐๐ เมตร

๕. ด้านความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบูรณาการแก้ไขปัญหา ในส่วนของสถานประกอบการควรให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในด้านมาตรการบังคับใช้ห้ามมีการเปิดสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตามโซนนิ่งที่รัฐกำหนด และเจ้าหน้าที่ควรมีการหาทางออกที่ยุติธรรมให้กับสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

๑. ผู้ประกอบการสถานประกอบการควรจำกัดการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ควรที่จะมีการประเมินผู้เช่าบริการว่าถ้าหากมีอากรมีนเมา หรือขาดสติแล้วควรงดหรือหยุดการจำหน่ายเครื่องตี้มให้กับบุคคลนั้น

๒. ป้ายเตือนเกี่ยวกับบtlองโทษ กฎหมาย และข้อห้ามต่าง ๆ ควรมีการจัดทำป้ายให้เห็นเด่นชัดเพื่อให้ผู้เช่าบริการได้ทราบ ตามมาตรการจัดการสถานประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา